

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 102003/B/2024/36145806864502532

**POSTAVENIE JUŽNEJ KÓREY
V MEDZINÁRODNOM OBCHODE**

Bakalárska práca

2024

Alexandra Špániková

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA**

**POSTAVENIE JUŽNEJ KÓREY
V MEDZINÁRODNOM OBCHODE**

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné podnikanie

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Ľubica Zubaľová, PhD.

Bratislava 2024

Alexandra Špániková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že bakalársku prácu som vypracovala samostatne s využitím zdrojov uvedených v zozname použitej literatúry.

Dátum

.....
Alexandra Špániková

Pod'akovanie

Ďakujem mojej vedúcej bakalárskej práce, pani Ing. Ľubici Zubaľovej, PhD. za odborné vedenie, cenné rady a podporu pri písaní mojej bakalárskej práce. Veľmi si vážim Váš čas, znalosti, konštruktívnu kritiku a úsilie, ktoré ste venovali mojej práci a pomohli mi ju tak úspešne dokončiť.

ABSTRAKT

ŠPÁNIKOVÁ, Alexandra: *Postavenie Južnej Kórey v medzinárodnom obchode*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúca záverečnej práce: Ing. Ľubica Zubaľová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2024, 62 s.

Cieľom bakalárskej práce je vyhodnotiť postavenie Južnej Kórey v medzinárodnom obchode. Práca sa zameriava na analýzu vývoja zahraničného obchodu Južnej Kórey z pohľadu komoditnej a teritoriálnej štruktúry a vývoja obchodných a investičných vzťahov so Slovenskou republikou. Cieľom práce je taktiež skúmať vývoj základných makroekonomických ukazovateľov Južnej Kórey. Práca je rozdelená na tri kapitoly. Prvá úvodná kapitola predstavuje Južnú Kóreou z hľadiska histórie, geografickej, demografickej a ekonomickej charakteristiky. Opisuje vplyv čabolov na fungovanie krajiny a na základne vybraných makroekonomických ukazovateľov hodnotí súčasný stav ekonomiky. Druhá kapitola sa zameriava na predstavenie cieľov práce a metód skúmania, ktoré boli využité pri jej spracovaní. Tretia kapitola poskytuje analýzu vývoja zahraničného obchodu a vývoja obchodných vzťahov a prekážok obchodu so Slovenskom republikou. Zahraničný obchod hodnotí prostredníctvom komoditnej a teritoriálnej štruktúry. Závery práce poukazujú na stabilné postavenie ekonomiky Južnej Kórey, silné a kľúčové postavenie exportu a dôležitosť obchodných dohôd, ktoré prispievajú k rastu hospodárstva. V rámci vývoja obchodných vzťahov so Slovenskou republikou, sme zistili rastúci trend vývozu zo Slovenska do Južnej Kórey, avšak obchodná bilancia je dlhodobo pasívna z pohľadu Slovenska. Identifikovali sme prekážky obchodu medzi týmito krajinami a možnosti na zlepšenie ich obchodných vzťahov. Bakalárska práca môže ponúknuť užitočné informácie pre potreby firiem a inštitúcií, ktoré sa angažujú v obchode medzi Slovenskom a Južnou Kóreou.

Kľúčové slová: Južná Kórea, medzinárodný obchod, komoditná štruktúra, teritoriálna štruktúra, dohody o voľnom obchode, makroekonomické ukazovatele.

ABSTRACT

ŠPÁNIKOVÁ, Alexandra: *South Korea's position in international trade*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of International Trade. – Advisor: Ing. Ľubica Zubaľová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2024, 62 pp.

The aim of the bachelor thesis is to evaluate South Korea's position in international trade. The thesis focuses on the analysis of the development of South Korea's foreign trade in terms of commodity and territorial structure and the development of trade and investment relations with the Slovak Republic. The aim of the bachelor thesis is also to examine the evolution of South Korea's basic macroeconomic indicators. The thesis is divided into three chapters. The first introductory chapter introduces South Korea in terms of its history, geographical, demographic and economic characteristics. It describes the impact of chaebols on the functioning of the country and assesses the current state of the economy on the basis of selected macroeconomic indicators. The second chapter focuses on presenting the objectives of the thesis and the research methods used in its elaboration. The third chapter provides an analysis of the development of foreign trade and the evolution of trade relations and barriers to trade with the Slovak Republic. It assesses foreign trade through commodity and territorial structure. The conclusions of the bachelor thesis point to the stable position of South Korea's economy, the strong and crucial role of exports, and the importance of trade agreements in contributing to the growth of the economy. In the context of the development of trade relations with the Slovak Republic, we found an increasing trend of imports from Slovakia to South Korea, however, the trade balance has been passive in the long term from the Slovak point of view. We have identified barriers to trade between these countries and opportunities to improve their trade relations. The bachelor thesis can offer useful information for the needs of companies and institutions engaged in trade between Slovakia and South Korea.

Key words: South Korea, international trade, commodity structure, territorial structure, free trade agreements, macroeconomic indicators.

Obsah

Úvod.....	11
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	13
1.1 Základné geografické a demografické údaje.....	13
1.2 História.....	14
1.2.1 <i>Dynastia Čoson</i>	14
1.2.2 <i>Japonská okupácia</i>	15
1.2.3 <i>Kórejská vojna</i>	16
1.3 Čäboly a ich význam.....	17
1.4 Politický systém	18
1.5 Ekonomická charakteristika Južnej Kórey.....	18
1.6 Vybrané makroekonomické ukazovatele	19
1.6.1 <i>HDP</i>	19
1.6.2 <i>Miera rastu HDP</i>	20
1.6.3 <i>Inflácia</i>	21
1.6.4 <i>Nezamestnanosť</i>	21
1.7 Sektorové rozdelenie hospodárstva.....	22
1.7.1 <i>Služby</i>	22
1.7.2 <i>Pol'nohospodárstvo</i>	22
1.7.3 <i>Priemysel</i>	23
1.7.4 <i>Automobilový priemysel</i>	24
1.7.5 <i>Lodiarsky priemysel</i>	25
1.7.6 <i>Elektronika</i>	26
2 Cieľ práce a metódy skúmania	27
2.1 Cieľ práce.....	27
2.2 Metódy skúmania	27
3 Výsledky práce a diskusia	29
3.1 Zahraničný obchod.....	29
3.2 Teritoriálna štruktúra.....	31
3.3 Komoditná štruktúra.....	33
3.4 Dohody o voľnom obchode.....	35
3.4.1 <i>Dohoda o voľnom obchode medzi Južnou Kóreou a Európskou úniou</i>	36
3.4.2 <i>Dohoda o voľnom obchode medzi Čínou a Južnou Kóreou</i>	37
3.4.3 <i>Dohoda o voľnom obchode medzi USA a Južnou Kóreou</i>	39
3.4.4 <i>Dohoda o voľnom obchode medzi Vietnamom a Južnou Kóreou</i>	41

3.4.5	<i>Dohoda o voľnom obchode medzi Austráliou a Južnou Kóreou</i>	42
3.5	Obchod medzi Slovenskom a Južnou Kóreou a prekážky vzájomného obchodu.	43
3.5.1	<i>Prekážky obchodu medzi Slovenskom a Južnou Kóreou</i>	47
3.6	Diskusia.....	49
Záver	.....	51
Zoznam použitej literatúry	.....	53

Zoznam skratiek

CEIAS	Central European Institute of Asian Studies
CSKFTA	China–South Korea Free Trade Agreement / Dohoda o voľnom obchode medzi Čínou a Južnou Kóreou
EPRS	European Parliamentary Research Service / Výskumná služba Európskeho parlamentu
EÚ	Európska únia
EUR	Euro
GII	Global Innovation Index / Globálny inovačný index
HDP	Hrubý domáci produkt
IMF	Medzinárodný menový fond
ITA	International Trade Administration
KAFTA	Korea–Australia Free Trade Agreement / Dohoda o voľnom obchode medzi Kóreou a Austráliou
KITA	Korea International Trade Association
KOCIS	Korean Culture and Information Service
KORUS	United States–Korea Free Trade Agreement / Dohoda o voľnom obchode medzi USA a Južnou Kóreou
KOSTAT	Statistics Korea
KOTRA	Korea Trade-Investment Promotion Agency
LNG	Liquefied natural gas / Skvapalnený zemný plyn
MIL.	Milión
MLD.	Miliarda
MOLIT	Ministry of Land, Infrastructure and Transport of the Republic of Korea / Ministerstvo pôdy, infraštruktúry a dopravy Kórejskej republiky

MOTIE	Ministry of Trade, Industry and Energy of the Republic of Korea / Ministerstvo obchodu, priemyslu a energetiky Kórejskej republiky
MZV ČR	Ministerstvo zahraničných vecí Českej republiky
MZV SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
NAFTA	North American Free Trade Agreement / Severoamerická dohoda o voľnom obchode
OEC	The Observatory of Economic Complexity
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OPEC	Organizácia krajín vyvážajúcich ropu
USD	Americký dolár
VKFTA	Vietnam–South Korea Free Trade Agreement / Dohoda o voľnom obchode medzi Vietnamom a Južnou Kóreou

Úvod

Južná Kórea je príbehom prosperujúcej a vyspelej ekonomiky, ktorá sa dokázala veľmi rýchlo pretransformovať z jednej z najmenej rozvinutých a najchudobnejších krajín sveta na úspešného ázijského tigra. Pred polstoročím bola krajina bez akýchkoľvek prírodných zdrojov, postihnutá chudobou, s negramotným obyvateľstvom a hrubým domácim produktom na úrovni najchudobnejších afrických štátov. Len málo kto by vtedy predpokladal aký hospodársky zázrak sa juhokórejskej ekonomike podarí neskôr dosiahnuť.

Sharma (2012) vo svojej knihe *Breakout Nations* uvádza, že iba dve ekonomiky dosiahli priemerný ročný rast viac ako 5 % päť desaťročí po sebe, a to Južná Kórea a Taiwan. Podľa Sharmu je trajektória Južnej Kórey ešte pôsobivejšia, nakoľko sa, na rozdiel od Taiwanu, Južná Kórea dokázala adaptovať na postindustriálnu spoločnosť a prenikať do odvetví, ako sú spotrebná elektronika, biotechnológie a robotika.

Po kórejskej vojne vznikli dve krajiny – Južná a Severná Kórea, ktorých obyvateľstvo sa nijako etnicky nelíši. Napriek tomu je Severná Kórea jednou z najmenej úspešných ekonomík a najrepresívnejších politických systémov na svete. O to významnejší a fascinujúcejší je príbeh juhokórejskej ekonomiky. Zázrak na rieke Han je spojenie, ktoré označuje rýchly hospodársky rast Južnej Kórey po kórejskej vojne. Vzďialenosť, ktorú prekonala Južná Kórea a spôsob akým túto cestu prešla z nej v určitom zmysle vytvára najúspešnejšiu krajinu na svete.

Témou našej bakalárskej práce je predstavenie ekonomiky Južnej Kórey a jej postavenia v rámci medzinárodného obchodu. Dôvod, prečo sme sa rozhodli zamerať na Južnú Kóreu vyplýva zo skutočnosti, že ide o jednu z najrýchlejšie rozvíjajúcich sa krajín, ktorej historický vývoj ako aj súčasné a budúce obchodné rozhodnutia majú globálny dosah. Juhokórejská ekonomika zohráva dôležitú úlohu v svetovej ekonomike a z nášho národného hľadiska môžeme konštatovať, že je rovnako dôležité aj jej partnerstvo so Slovenskou republikou. Na území Slovenskej republiky pôsobí takmer 100 kórejských spoločností. Medzi najvýznamnejších investorov je možné zaradiť automobilovú spoločnosť Kia Motors a elektronického giganta Samsung Electronics. Tieto firmy nie len patria medzi najväčších investorov, ale sú tiež medzi tromi najväčšími exportérmi zo Slovenska a patria k piatim najväčším podnikom v krajine.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je vyhodnotiť, na základe vedeckých metód, postavenie Južnej Kórey v medzinárodnom obchode a to prostredníctvom podrobného

skúmania teritoriálnej a komoditnej štruktúry. Na základe výsledkov tejto časti sa zameriame aj na analýzu obchodných dohôd s najvýznamnejšími obchodnými partnermi Južnej Kórey. Jedným z čiastkových cieľov je hodnotiť význam a vplyv dohôd o voľnom obchode na liberalizáciu obchodu a rast obchodných tokov. Ďalším čiastkovým cieľom je analýza vývoja obchodných a investičných vzťahov medzi Slovenskom a Južnou Kóreou, ako aj identifikácia prekážok obchodu, ktoré ovplyvňujú bilaterálny obchod. Ako ďalší čiastkový cieľ sme si stanovili vyhodnotiť vybrané makroekonomické ukazovatele pri analýze súčasného stavu juhokórejskej ekonomiky. Cieľom je pomocou vybraných hodnotiacich veličín demonštrovať dynamiku a stabilitu rastu ekonomiky.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Základné geografické a demografické údaje

Kórejská republika, v kórejskom jazyku Tehan Minguk, nazývaná aj Južná Kórea, je štát ležiaci na južnej polovici Kórejského polostrova, ktorého jediným susedom je Kórejská ľudovodemokratická republika. Hranicu medzi nimi tvorí tzv. demilitarizovaná zóna. Južná Kórea je z väčšej časti obklopená vodou, jej pobrežie dlhé 2 413 km sa tiahne pozdĺž troch morí: na západe je to Žlté more, na juhu sa nachádza Východočínske more a na východe je to Japonské more. Celková rozloha krajiny je 99 678 km². Dve tretiny územia pokrývajú lesy, terén je veľmi hornatý a väčšinu pôdy nie je možné obrábať. Na západnom pobreží sa nachádzajú aj nížiny, ktoré však tvoria len 30% krajiny. Krajina je tým pádom úplne závislá na dovoze energií a aj do veľkej miery na dovoze poľnohospodárskych produktov a potravín (MZV SR, 2023).

Južná Kórea sa delí na deväť hlavných provincií a jednu samosprávnu provinciu – ostrov Čedžu. V týchto provinciách existuje osem jednotiek, ktoré sú označované ako špeciálne mestá, patrí sem: Soul, hlavné mesto a zároveň jedna z najväčších metropol na svete, Pusan, druhé najväčšie mesto, kde sa nachádza piaty najvyťaženejší prístav sveta, Inčchon, situovaný blízko Soulu, kde sa nachádza medzinárodné letisko, predstavujúce hlavný medzinárodný uzol krajiny. Ďalšie sú Tägu, Tädžon, Sedžong, Ulsan, a Kwangdžu (Kim, 2020).

Úradným jazykom je kórejčina. Väčšina obyvateľov Južnej Kórey sú ateisti - 56,1 %. Najzastúpenejším náboženstvom sú kresťania, ktorí predstavujú 27,61 % z celkovej populácie (protestanti 19,7 % a katolíci 7,9 %), za nimi nasledujú budhisti 15,5 %, konfuciáni 0,3 % a moslimovia 0,1 % (MZV SR, 2023). Južná Kórea je etnicky homogénna krajina. V roku 2022 mala 51,69 milióna obyvateľov, z čoho 1,7 mil. boli cudzinci, ktorí dlhodobo žijú v Južnej Kórei. Najvýraznejšia je čínska menšina - 706 tisíc. Vo veku 0-15 rokov je 5,86 milióna obyvateľov, obyvateľstvo v produktívnom veku predstavuje 36,69 milióna čo je 71% a vo veku nad 65 rokov je 17,7% obyvateľov – 9,15 milióna (KOSTAT, 2023). Miera pôrodnosti, priemerný počet detí narodených jednej žene v reprodukčnom veku, bola v roku 2022 iba 0,78 dieťaťa na ženu. Pričom zachovná miera fertility je 2,1, je to miera potrebná na to, aby si krajina udržala stabilný rast populácie. V Kórei pôrodnosť dlhodobo klesá, v roku 2018 sa prvýkrát dostala pod úroveň jedného dieťaťa na ženu (KOSTAT, 2023).

Problémom ekonomiky Južnej Kórey, ako aj mnoho ďalších krajín, je dlhodobý pokles pôrodnosti. Južná Kórea zaznamenáva viac úmrtí ako pôrodov. Ako príklad uvedieme údaje za rok 2022, kedy bolo 249 tisíc pôrodov, zatiaľ čo úmrtí bolo 372,8 tisíc. Priemerný vek matky pri pôrode prvého dieťaťa je 33,5 rokov. Demografická kríza môže vyvolať negatívne hospodárske dôsledky. Nízka miera pôrodnosti, ktorá podľa každoročných správ o populácii KOSTAT (*en.: Statistics Korea*) konštantne klesá spôsobuje v krajine nedostatok pracovných síl. Ubúdajúca generácia mladých ľudí vytvára tlak na starostlivosť o stále rastúci počet starších ľudí, z ktorých približne polovica žije pod hranicou chudoby (KOSTAT, 2023).

1.2 História

Južná Kórea má veľmi bohatú históriu, ktorá nám pomôže pochopiť aj jej súčasnosť. Izolácia, okupácia krajiny a jej nevídaný kultúrny, ako aj technologický rozvoj z nej sformulovali vyspelú krajinu plnú pokroku, ako ju poznáme dnes. História kórejského polostrova siaha až do obdobia paleolitu a neolitu, kedy boli nájdené vykopávky, ktoré potvrdzujú osídlenie prvými obyvateľmi. Od roku 688 n. l. vládlo kráľovstvo Šilla, ktoré udržiavalo blízke vzťahy s čínskou dynastiou Tchang. Toto spojenie umožnilo transfer mnohých kultúrnych poznatkov, no predovšetkým čínskeho budhizmu na juhokórejský polostrov. Rovnako dôležitým „dovozným artiklom“ sa stal aj konfucianizmus. Ide o filozofiu z Číny, ktorá sa sústreďuje na sebarozvoj a napĺňanie spoločenských rolí. Zväčša ide o oddanosť voči rodičom, ktorá tvorí základnú morálnu koncepciu tohto učenia (Kim, 2020). Konfucianizmus zohráva dodnes veľmi dôležitú úlohu v rámci kórejskej spoločnosti. Vlastnosti ako kolegiálnosť, medzilidská spolupráca, úcta či lojalita sú všeobecne uznávanými hodnotami riadiacimi sociálne interakcie vrátane oblastí tradičného náboženstva, politiky a hospodárstva. Keďže ide o spoločnosť založenú na kolektivismu, základným pilierom je rodina. Konfuciove učenie podporuje rodinný životný štýl, upevňovanie sociálnych väzieb a vytváranie korektných medzilidských vzťahov. Toto prispelo k rýchlemu tempu obnovy a rozvoja Južnej Kórey po druhej svetovej vojne a kórejskej vojne (Sleziak, 2013).

1.2.1 *Dynastia Čoson*

Konfucianizmus bol ustanovený za hlavnú štátnu ideológiu počas vlády dynastie Čoson, ktorá predstavovala posledné kórejské kráľovstvo. Po invázii Mandžuska a Japonska na prelome 16. a 17. storočia krajina odmietla obchodovanie so západom, presadzovala izolacionistickú zahraničnú politiku a obchodovala len v obmedzenej miere s Japonskom

a Čínou. Obdobie izolácie však predstavovalo pre polostrov aj najväčší kultúrny a vedecký rozmach. Dedičstvo dynastie Čoson je v Kórei prítomne dodnes. Nejde len o paláce a pevnosti, ktoré po sebe zanechala, ale aj základy kórejskej spoločnosti, ktoré formulovala na storočia dopredu. Lokálne provinčné vlády, vytvorenie kórejského jazyka a ustanovenie Hanjangu (dnešného Soulu) za hlavné mesto krajiny sú všetko odkazmi dynastie Čoson (Kim, 2020).

1.2.2 Japonská okupácia

Kórea si udržiavala izolacionistickú politiku až do roku 1876, kedy Japonsko prinútilo vládnu dynastiu Čoson prijať otvorenejšiu politiku. Japonsko nútene otvorilo tri kórejské prístavy, ktoré mali Japonsku zjednodušiť obchod. To viedlo k tomu, že Kórea s Japonskom podpísala v roku 1876 Kanghwaskú zmluvu, ktorá začala diplomatické vzťahy medzi obidvomi krajinami (Karamova & Alikberova, 2019). Zmluva bola nazvaná podľa kórejského ostrova Kanghwa, kde sa rok pred podpísaním zmluvy odohrala bitka medzi dynastiou Čoson a Japonskom. Bola to však nerovnoprávna zmluva, pretože zaručovala Japonsku v Kórei exterritorialitu. Japonsko tak získalo kontrolu nad Kóreou. Zločiny, ktoré spáchali japonskí občania nepodliehali kórejským súdom a japonské lode získali slobodný prístup do kórejských vôd. V roku 1897 vznikla Kórejská ríša, ktorá však trvala iba do roku 1910, kedy Japonsko anektovalo Kóreu (Suh, 2019).

Prvá čínsko-japonská vojna v rokoch 1894-1895 nastolila zmenu v geopolitike Ázie. Po porážke Číny prevzalo Japonsko postavenie ázijskej veľmoci. Čína definitívne stratila vplyv nad kórejským polostrovom, avšak, Japonsko muselo čeliť novému nepriateľovi v súboji o Kóreu, ktorým bolo Rusko. Boje medzi Ruskom a Japonskom sa uskutočnili v rokoch 1904-1905 a skončili sa víťazstvom Japonska a vytlačením Ruska z Kórey (Iyenaga, 1912). Japonsko kolonizovalo Kóreu v rokoch 1910 až 1945. Poľnohospodárska ekonomika Kórey prešla transformáciou pod vplyvom Japonska a priemyselnej revolúcie. V popredí stál predovšetkým oceľiarsky a chemický priemysel. Krajina si prešla značnou modernizáciou. Japonci zaviedli elektrickú energiu a vybudovali infraštruktúru, uľahčovali si tak pohyb po krajine, či už išlo o prístavy, cesty alebo železničné trate. Vďaka tomu bola Kórea na konci druhej svetovej vojny druhým najviac industrializovaným štátom Ázie, hneď po samotnom Japonsku (Kim, 2020).

Môže sa javiť, že japonská okupácia priniesla Kórei predovšetkým hospodársky rast, avšak, cenou zaň bolo potláčanie kórejskej kultúry a útlak obyvateľov. Kórea síce dostala

moderný verejný školský systém, ale kórejské dejiny a jazyk boli odstránené zo školských osnov. Kórejčania si museli meniť mená na japonské, uctievať japonské šintoistické svätyne, platil zákaz zhromažďovať sa, neexistovala sloboda tlače, nakoľko všetky kórejské noviny a knihy kritické voči Japonsku sa prestali vydávať. Japonsko vládlo prvých desať rokov prostredníctvom armády a akýkoľvek kórejský odpor bol nemilosrdne potláčaný. Príkladom sú najväčšie protesty proti nadvláde cudzej krajiny v histórii Južnej Kórei. Dňa 1. marca 1919 sa dva milióny Kórejcov zúčastnili protestov, ktoré sa konali po celej krajine. Japonské vojenské zložky tvrdo zasiahli čoho výsledkom bolo 8 tisíc kórejských obetí. Po tejto sérii celonárodných protestov proti japonskému kolonializmu však došlo k uvoľneniam, napr. japonská vláda umožnila obmedzenú mieru slobody prejavu (Chun, 2019). Mesiac po masových protestoch, ktoré boli silno potlačené vznikla dočasná vláda Kórey, so sídlom v Šanghaji, ktorú vytvorili An Čchang-ho a I Sung-man. An Čchang-ho je zakladateľom Spoločnosti pre novú Kóreu, ktorá bojovala proti japonskej okupácii a I Sung-man sa v roku 1948 stal prvým kórejským prezidentom (Kim, 2020).

1.2.3 Kórejská vojna

Kórejský polostrov bol oslobodený spod japonskej koloniálnej nadvlády 15. augusta 1945, potom ako japonský cisár Hirohito oznámil kapituláciu Japonska Spojencom. Spojené štáty americké a Sovietsky zväz oslobodili kórejský polostrov a následne si rozdelili Kóreu 38. rovnobežkou na dve okupačné zóny. Sovietsky zväz spravoval severnú časť a Spojené štáty južnú. V roku 1948 sa z okupačných zón stali dva suverénne štáty (Chun, 2019).

Kórejská vojna sa začala 25. júna 1950 útokom Severnej Kórey podporovanej sovietskou muníciou a čínskou armádou. Severná Kórea obsadila hlavné mesto Soul do troch dní. Západ zareagoval vyložením amerických jednotiek v Inčchone 15. septembra 1950. Dňa 28. septembra dobyli späť Soul, potom postupovali severne od 38. rovnobežky a do polovice októbra obsadili Pchjongjang a postúpili k Amnoku, ktorý je na hranici s Čínou. Avšak, Čína nasadila veľký počet vojakov na vlastnú obranu a na pomoc Severnej Kórei. Týmto rozhodnutím Číny sa priebeh vojny opäť obrátil. Jednotky OSN a Južná Kórea boli vytlačené zo Severnej Kórey. Línie bojov sa nakoniec upevnili v blízkosti dnešnej línie prímeria. Vojna sa skončila ustanovením demilitarizovanej zóny, ktorá bola výsledkom dohody o prímerí z roku 1953. Južná Kórea však túto dohodu nikdy nepodpísala, dohoda o prímerí bola podpísaná iba predstaviteľmi OSN, čínskymi vojenskými funkcionármi a Kórejskou ľudovodemokratickou republikou (Kim, 2020; Chun, 2019).

1.3 Čäboly a ich význam

V 50. rokoch 20. storočia patrila Južná Kórea k najchudobnejším krajinám sveta, pričom jej hrubý národný produkt na obyvateľa bol porovnateľný s krajinami ako Ghana či Sudán. Od 60. rokov však Kórea začala dosahovať výrazný hospodársky rast, ktorý pokračoval až do 90. rokov, kedy sa začal spomaľovať. Hospodársky rozvoj bol dosiahnutý vďaka vybranej hospodárskej politike vlády (Kim, 2013). Štát poskytoval finančné a nefinančné výhody spoločnostiam, ktoré sa strategicky prispôbovali politikám jeho hospodárskeho rozvoja. Tieto benefity umožnili vznik čäbolov, konglomerátov vo vlastníctve rodín. Protekcionistická politika bránila zahraničným produktom aby sa dostali do krajiny a vláda umelo oživovala vlastnú ekonomiku kontrolovanú štátom (Lee, 2000). Inšpiroval ich japonský model nazývaný „Keiretsu“. V tomto systéme sú konglomeráty obvykle priemyselnými skupinami kontrolovanými bankami, ktoré im poskytujú kapitál. Naopak čäboly sú spoločnosti väčšinou vlastnené a riadené ich zakladateľskými rodinami (Clark, 2000). Japonské konglomeráty majú úzke väzby na banky, ktoré sú pripravené im poskytnúť finančnú pomoc v prípade bankrotu alebo finančných ťažkostí. Čäboly dostávajú finančnú pomoc priamo od vlády. Veľmi úzke väzby s vládou zapríčinili, že vláda niekedy vykonáva hospodársku reguláciu podľa želania čäbolov. Čoho dôsledkom bývajú rôzne politické alebo hospodárske problémy ako napríklad korupcia a úplatkárstvo (Akarsu, 2021).

Vláda zvýhodnila čäboly napríklad monopolným prístupom k zdrojom, nízkou úrokovou sadzbou, daňovými výhodami, poskytovaním dovozných a vývozných licencií, podporou zahraničných investičných stimulov a udelením výlučného práva podnikat' v určitých oblastiach. Malé a stredné podniky poskytovali kvalitné súčiastky a komponenty čäbolom za nízke ceny, aby s nim udržali pracovné vzťahy, nakoľko ich existencia bola od nich do značnej miery závislá (Lee, 2000). K výraznému hospodárskemu rastu došlo keď kórejská vláda podporila podniky, aby začali exportovať technologické zariadenia. V potravinárskom a textilnom odvetví už bolo etablovaných mnoho kórejských spoločností. Avšak technologické produkty sú cennejšie ako poľnohospodársky tovar alebo textil, preto sa vláda rozhodla, že bude dovážať základné tovary zo zahraničia a financovať tie spoločnosti, ktoré budú vyrábať exportovateľný tovar. Financovala ich prostredníctvom poskytovania lacných úverov pod podmienkou, že zmenia svoje odvetvia na iné. Príkladom takejto transformácie odvetvia na iné je aj v súčasnosti najväčší čäbol Samsung. Vtedy bola spoločnosť Samsung najväčším výrobcom a vývozcom produktov rybolovu, potravín a rezancov (Akarsu, 2021).

1.4 Politický systém

Južná Kórea je republikou s prezidentským systéмом. Na jej čele stojí priamo volený prezident. Prezident zastáva pozíciu hlavy výkonnej moci a vrchného veliteľa ozbrojených síl. Má silnú pozíciu, keďže ako hlava výkonnej moci má právo predkladať návrhy zákonov a prostredníctvom výkonnej moci predsedá vláde. Prezidentské voľby, ktoré sa konali dňa 9. marca 2022 rozhodli o nástupcovi prezidenta Moon Jae-ina, ktorým sa stal Yoon Seok-Yeol. Predsedu vlády vymenúva prezident so súhlasom Národného zhromaždenia. Kórejské národné zhromaždenie je jednokomorové zhromaždenie, ktoré má v súčasnosti 300 poslancov so štvorročným mandátom. Národné zhromaždenie má právo navrhovať, prijímať a meniť zákony, právo súhlasiť s uzavretím a ratifikáciou medzinárodných zmlúv, právo rozhodovať o návrhu štátneho rozpočtu, atď... Má právo aj podať návrh na obžalobu proti prezidentovi alebo predsedovi vlády, ktorí sú vo funkcii (Jochheim, 2022; MZV ČR, 2023).

Súdnictvo pozostáva z Najvyššieho súdu, Ústavného súdu a nižších súdov. Najvyšší súd tvorí predseda a 13 ďalších sudcov. Ich funkčné obdobie, vrátane funkčného obdobia predsedu, trvá šesť rokov, pričom predseda nemôže byť opätovne zvolený do funkcie. Predseda Najvyššieho súdu je vymenovaný prezidentom so súhlasom Národného zhromaždenia. Ostatní členovia Najvyššieho súdu sú menovaní prezidentom na návrh predsedu Najvyššieho súdu a so súhlasom Národného zhromaždenia. Súčasnú politickú vedenie štátu je uvedené v tabuľke 1 (Jochheim, 2022).

Tabuľka 1: Politické vedenie Kórejskej republiky k dátumu 21.5.2022

Funkcia	Meno	Dátum začatia výkonu funkcie
Prezident	Yoon Seok-yeol	Od 10. mája 2022
Premiér	Han Duck-soo	2022
Predseda Národného zhromaždenia	Park Byeong-seug	2020
Predseda Najvyššieho súdu	Kim Myeong-soo	2017 (do roku 2023)
Predseda Ústavného súdu	Yoo Nam-seok	2018 (do roku 2023)

Zdroj: EPRS, 2022

1.5 Ekonomická charakteristika Južnej Kórey

Južná Kórea je jednou z najdynamickejších a najrýchlejšie rastúcich ekonomík na svete. Radí sa medzi tzv. „ázijské tigre“. V roku 1996 sa stala 29. členskou krajinou OECD

(Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj). V súčasnosti s hrubým domácim produktom (HDP) vo výške 1 670 mld. USD bola v roku 2022 desiatou najväčšou ekonomikou na svete. Po kórejskej vojne (1950 - 1953) sa ekonomika Južnej Kórey začala orientovať na export, ktorý sa stal dôležitým faktorom hospodárskeho rastu krajiny. Podiel dovozu a vývozu Južnej Kórey na jej HDP je v porovnaní s ostatnými členskými krajinami OECD pomerne vysoký (OECD, 2023; Statista 2022). Export krajiny v roku 2022 dosiahol 683,6 mld. USD, čo je najvyššie číslo od roku 1956, kedy sa prvýkrát začali viesť štatistiky súvisiace s obchodom. Export juhokórejskej ekonomiky vzrástol o 6,1 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom čo umožnilo krajine stať sa 6. najväčším exportérom na svete (Statista, 2022).

Rýchly hospodársky rast v krátkom časovom období býva označovaný ako „zázrak na Han“ – na rieke, ktorá pretína hlavné mesto Soul. Dôležitým faktorom, ktorý prispel k rastu Južnej Kórey je transformácia ekonomiky náročnej na prácu na ekonomiku orientovanú na služby a podpora investovania do výskumu, vývoja a inovácii. Aj vďaka tomu je dnes Južná Kórea jedným z popredných vývozcov automobilov, svetovo je piatym najväčším výrobcom automobilov, a elektronického tovaru, ide o najväčšieho výrobcu mobilných telefónov na svete a druhého najväčšieho výrobcu pamäťových čipov. Medzi významné juhokórejské spoločnosti, ktoré majú veľké podiely na trhu v rámci svojich segmentov a zohrávajú podstatnú úlohu na celkovom exporte krajiny patria Hyundai, Samsung či LG (MZV SR, 2023).

1.6 Vybrané makroekonomické ukazovatele

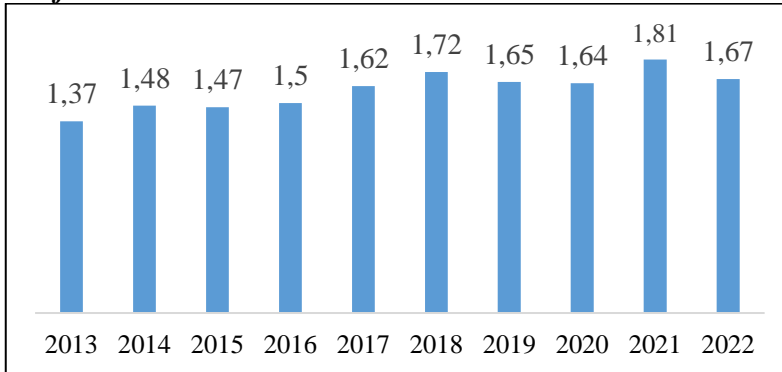
Prostredníctvom vybraných makroekonomických ukazovateľov budeme analyzovať súčasný stav ako aj vývoj ekonomiky Južnej Kórey za obdobie posledných desiatich rokov. Na základe makroekonomických ukazovateľov, ktorým sa budeme venovať bude možné pozorovať akou úspešnou a dynamickou ekonomikou je v súčasnosti Kórejská republika a to aj napriek externým hrozbám ako sú napríklad ekonomické dopady globálnej pandémie COVID-19, globálne inflačné tlaky alebo spomalenie hospodárskeho rastu Číny.

1.6.1 HDP

V roku 2022 predstavoval HDP Južnej Kórey približne 1,67 bilióna USD. Napriek tomu, že Južná Kórea je 13. najľudnatejšou krajinou v Ázii je po Číne, Japonsku a Indii, štvrtou najväčšou ekonomikou v tejto časti sveta. Patrí medzi popredné exportné krajiny na

svete, vyváža najmä elektroniku, automobily a stroje. Export za rok 2022 sa podieľal na celkovom HDP krajiny 48% (MZV SR, 2023).

Graf 1: HDP v období medzi rokmi 2013-2022 v biliónoch USD v percentách

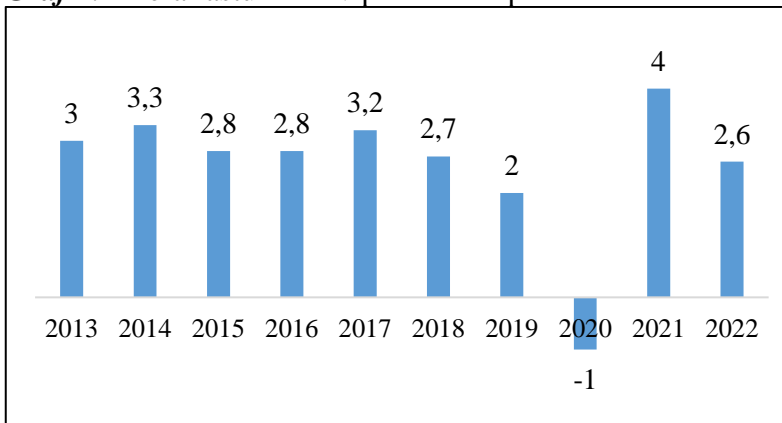

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov Svetovej banky, 2023

1.6.2 Miera rastu HDP

Na grafe č. 2 môžeme pozorovať, že v roku 2020 nastal negatívny rast HDP o 1% v dôsledku poklesu spotreby a exportu vyvolaného pandémiou ochorenia COVID-19. Išlo o najvýraznejší pokles od roku 1998, ktorý bol spôsobený Ázijskou finančnou krízou. Môžeme vidieť, že v dôsledku oživenia spotreby, exportu a globálnej hospodárskej aktivity vzrástlo HDP po markantnom poklese o 4% v roku 2021. V roku 2022 zaznamenala ekonomika Južnej Kórey pokles v porovnaní s rýchlym nárastom z roku 2021. Výpadky v rámci dodávateľského reťazca a slabší globálny hospodársky rast sa prejavili na juhokórejskej ekonomike a to aj napriek nárastu spotreby, ktorú podporilo zrušenie viacerých obmedzení vyvolaných pandémiou.

Graf 2: Miera rastu HDP v percentách počas obdobia rokov 2013-2022

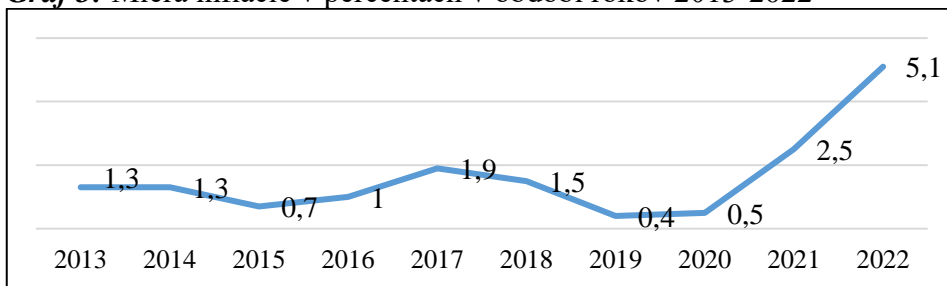

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov každoročných výročných správ Bank of Korea

1.6.3 Inflácia

Nízku infláciu je možné sledovať na grafe č. 3 v rokoch 2019 a 2020, keď sa dva roky za sebou pohybovala na úrovni 0,4% a 0,5 %. Nízky nárast inflácie sa prejavil ako výsledok poklesu dopytu po tovaroch a službách spôsobeného šírením COVID-19, signifikantným poklesom medzinárodných cien ropy a tlakom na znižovanie inflácie zo strany vládnych politík. Na grafe môžeme vidieť najvyššiu infláciu spotrebiteľských cien v roku 2022. Ide zároveň o najvyššiu infláciu od Ázijskej finančnej krízy. Úroveň 5,1% bola spôsobená viacerými faktormi, medzi, ktoré patria rastúce inflačné tlaky na strane dopytu ako aj ponuky. Na strane ponuky môžeme konštatovať, že išlo o prudký nárast cien komodít na medzinárodnej úrovni v dôsledku Ruskej invázie na Ukrajinu. Na strane dopytu ide predovšetkým o inflačné tlaky spôsobené postupným uvoľňovaním karanténnych opatrení.

Graf 3: Miera inflácie v percentách v období rokov 2013-2022

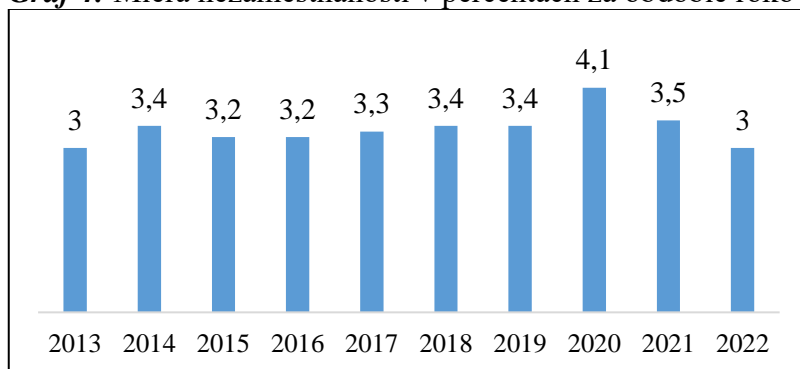

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov každoročných výročných správ Bank of Korea

1.6.4 Nezamestnanosť

Na grafe č. 4 je viditeľný mierny nárast nezamestnanosti v roku 2020 v porovnaní s inými rokmi. Tento nárast bol spôsobený dôsledkom ekonomických následkov pandémie COVID-19. Pandémia spôsobila celosvetový ekonomický pokles, ktorý postihol pracovné trhy po celom svete, vrátane Južnej Kórey. Jiyeon Kim (2021), autorka štúdie: Vplyv COVID-19 na zamestnanosť žien, v svojej práci poukazuje na neprimeraný vplyv pandémie na nezamestnanosť žien, ktorá bola vyššia ako u mužov. Pandemické opatrenia, ktorá zaviedla vláda v snahe predísť šíreniu ochorenia ovplyvnili v prvom rade pracovné pozície v odvetví služieb, kde je vysoký podiel zamestnaných žien. Zatvorenie škôl zároveň zvýšilo potrebu starostlivosti o deti v domácnostiach, čo sťažilo pracujúcim matkám ich schopnosť udržať sa na trhu práce.

Graf 4: Miera nezamestnanosti v percentách za obdobie rokov 2013-2022

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov štatistického úradu KOSTAT, vždy z decembra daného roku

1.7 Sektorové rozdelenie hospodárstva

1.7.1 Služby

Služby sú najdôležitejším sektorom v svetom hospodárstve, najvýraznejšie participujú na podiele HDP ako aj na zamestnanosti. Daniel Bell vo svojej knihe *Príchod postindustriálnej spoločnosti* (1973) hovorí, že pre takúto spoločnosť je charakteristický odklon od priemyslu smerom ku službám. Základným pilierom hospodárstva sú odvetvia založené na vede, nástup novej technicky vzdelanej elity a výrazné zmeny v sociálnej stratifikácii spoločnosti. Južná Kórea je príkladom vyspelej postindustriálnej spoločnosti, kde služby viditeľne dominujú spomedzi ostatných sektorov. V roku 2021 mali takmer 57% zastúpenie čo sa týka podielu na HDP a 70% pokiaľ ide o zamestnanosť ľudí v tomto sektore (Statista, 2024). Podľa Kórejskej organizácie cestovného ruchu je jedným z najrýchlejšie rastúcich odvetví cestovný ruch. Odvetvia služieb ako bankovníctvo, finančné služby, poisťovníctvo, nákladná doprava, logistika, komunikácia a digitálne služby sa od 90. rokov dramaticky rozšírili a stali nevyhnutnou súčasťou fungovania ekonomiky (Santander Bank 2024).

1.7.2 Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo má najnižší podiel na zamestnanosti aj HDP. Je doménou rozvojových štátov, zatiaľ čo vyspelé krajiny sveta majú na ňom len minimálny podiel. Zníženie pracovnej sily v poľnohospodárstve a jeho podielu na celkovom HDP vyplýva z ekonomického pokroku, čo je vo vyspelých krajinách bežným javom. Južná Kórea zaznamenala štrukturálne zmeny dvakrát až päťkrát rýchlejšie ako iné vyspelé krajiny. Trvalo asi 100 rokov, kým sa rozvinuté krajiny v Európe a USA industrializovali. V Kórei to však trvalo len 30 rokov. Podiel poľnohospodárstva na HDP sa časom znižoval z 25,4 % v roku 1970 na 1,8 % v roku 2021. Tento sektor zamestnával len 4,8 % aktívneho

obyvateľstva v roku 2021, pričom v roku 1970 to bolo 49,5 % populácie (Korea Rural Economic Institute, 2024).

Hlavnou poľnohospodárskou plodinou v krajine je ryža. Technologický pokrok v pestovaní zvýšil výnosy ryže, naproti tomu plocha, na ktorej sa ryža pestuje, sa zmenšila v priemere o 2,2 % ročne za posledné desaťročie. Problém je, že spotreba klesá rýchlejšie ako jej ponuka v dôsledku čoho pretrvávala nadmerná ponuka ryže. Klesajúci trend spotreby ryže na osobu je zjavný. Pre porovnanie ročný objem ryže na obyvateľa v roku 2000 dosiahol 93,6 kg, ale v roku 2019 výrazne klesol na 59,2 kg. V nadväznosti na to Kórea podporuje poľnohospodárov, aby pestovali aj iné plodiny ako ryža, napríklad jačmeň, pšenicu, kukuricu, sóju a cirok (Korea Rural Economic Institute, 2024).

1.7.3 Priemysel

Od založenia Kórejskej republiky v roku 1948 došlo k postupnej transformácii kórejského hospodárstva od poľnohospodárstva, rybolovu a lesníctva k industrializácii. Industrializácia sa začala v 60. rokoch 20. storočia a odvtedy patrí juhokórejská ekonomika k jednej z najväčších hospodárskych transformácií. V 80. rokoch 20. storočia vláda prijala novú stratégiu zameranú na exportne orientovanú výrobu, podporu vedy a výskumu a podporu čabólov. Cez územné plánovanie vláda pozdĺž juhovýchodného pobrežia vybudovala viacero prístavov, ktoré urýchlili dovoznú a vývoznú činnosť. Táto stratégia sa začala vyplácať v 90. rokoch, keď technologicky vyspelý výrobný priemysel rýchlo expandoval do sveta. Keďže ide o krajinu s obmedzenou geografickou rozlohou a nedostatočnými prírodnými zdrojmi museli venovať osobitnú pozornosť rozvoju technológií a inováciám na podporu rastu ekonomiky a z prevažne vidieckej, poľnohospodárskej krajiny sa pretransformovali na mestskú, priemyselnú krajinu (MOLIT, 2024).

Priemysel je aj v súčasnosti nezastupiteľný. Aj keď majú vyspelé krajiny ekonomiku založenú predovšetkým na službách, tak dopyt po výrobkoch neustupuje a to napriek tomu, že podiel priemyslu klesá na tvorbe HDP aj na zamestnanosti. Medzi hlavné priemyselné odvetvia patrí: automobilový, textilný, elektronický, oceľarský a lodiarsky priemysel (Santander Bank 2023). Južná Kórea je najväčším svetovým výrobcom pamäťových polovodičov. Rast tohto odvetvia nastal v 80. rokoch 20. storočia, keď sa polovodiče začali používať v počítačoch, inteligentných telefónoch a iných zariadeniach. Kórea sa za rok 2022 podieľala na celosvetovom trhu s pamäťovými polovodičmi 60,5 %. Polovodiče sú jedným z hlavných vývozných artiklov Kórey. V roku 2022 predstavoval 18,9 % celkového vývozu

a je vedúcou položkou kórejského hospodárstva a priemyslu. Pamäťové polovodiče kórejskej výroby disponujú najlepšou technológiou na svete. Investície na výskum a vývoj zabezpečujú Kórei konkurenčnú výhodu oproti ostatným krajinám (Invest Korea, 2024).

1.7.4 Automobilový priemysel

V roku 1958 sa v Kórei prvýkrát začali vyrábať autá. Odvtedy automobilový priemysel kontinuálne rástol. Vládne pokusy o podporu domáceho automobilového priemyslu sa začali v roku 1962, kedy vláda uzákonila zákon o ochrane automobilového priemyslu. Zákon obsahoval tri kľúčové ustanovenia: dovoz hotových automobilov bol zakázaný, montážnici boli oslobodení od daní a diely a komponenty boli oslobodené od dovozných ciel. Počas 70. rokov sa kórejskí výrobcovia automobilov orientovali primárne na domáci trh. Krajina exportovala svoje prvé autá v roku 1976 do Ekvádoru. Vyviezli tam šesť áut výmenou za banány. Po zvyšok desaťročia predstavoval export v priemere menej ako 20 % produkcie, a to najmä do Latinskej Ameriky a na Blízky východ (Green, 1992).

Kľúčový míľnik vo vývoji kórejského automobilového priemyslu nastal v roku 1980. Druhý ropný šok takmer strojnásobil ceny ropy a vyvolal tvrdú protiinflačnú reakciu vlády. Domáci dopyt po automobiloch klesol o viac ako 50 % a všetky tri automobilky - Daewoo, Hyundai a Kia čelili bankrotu. Kórejská vláda rozhodla, že automobilový priemysel dokáže prežiť len vtedy, ak rozšíri výrobu do bodu, kedy by bol objem dostatočne veľký na to, aby dosiahol úspory z rozsahu. Avšak, domáci trh bol na to príliš malý a preto bolo potrebné, aby sa priemysel preorientoval na vývoz. Existoval len jeden dostatočne veľký a otvorený trh na to, aby splnil tieto podmienky a ním boli Spojené štáty americké. Rozhodnutie kórejských výrobcov automobilov vstúpiť na severoamerický trh nebolo výsledkom pokojného, neunáhleného procesu založeného na hodnotení dlhodobých cieľov, ale jedinou možnosťou ako prežiť na trhu a vyhnúť sa bankrotu. Vďaka exportu do zámoria vzrástla výroba v automobilovom sektore z iba 55 928 kusov v roku 1980 na viac ako milión kusov automobilov v roku 1988. V rokoch 1987 a 1988 sa dve z troch áut vyrobených v Kórei predali do zámoria. Automobilky však začali byť úspešné aj doma, keď sa zvýšila prosperita a životná úroveň, čo viedlo k dramatickému nárastu domácej spotreby (Green, 1992; Lee et al., 1996).

Kórejská vláda udržiava prísnu kontrolu nad priamymi zahraničnými investíciami a obmedzila zahraničné firmy na menšinové vlastníctvo s výnimkou odvetví, kde kórejské firmy vyžadujú rozsiahlu zahraničnú pomoc. Výsledkom je, že juhokórejský priemysel je vo

veľkej miere pod miestnym vlastníctvom a riadením. Vláda síce podporuje zahraničné investície, ale rozsiahly systém licenčných a monitorovacích reštrikcií zabezpečuje, že takéto investície sú prospešné pre národné záujmy. Tento paternalistický prístup k zahraničným investíciám zabezpečil, že juhokórejský automobilový priemysel je pod miestnym vlastníctvom a kontrolou. Hyundai a Kia majú zahraničných partnerov, ale tí vlastnia len menšie podiely. Táto forma obmedzení v prospech domácich vlastníkov je v ostrom kontraste so štruktúrou vlastníctva v automobilovom priemysle prakticky každej inej krajiny, kde sú väčšinovým alebo častejšie úplnými vlastníkmi automobilových firiem zahraničné spoločnosti (Green, 1992; Lee et al., 1996). Môžeme teda konštatovať, že kórejský automobilový priemysel by nikdy nepokročil na súčasnú úroveň technologickej vyspelosti a konkurencieschopnosti bez aktívneho zásahu a pomoci od vlády. V súčasnosti je Južná Kórea piatym najväčším výrobcom osobných automobilov a je lídrom v ekologických inováciách v automobilovom priemysle (Statista, 2023).

1.7.5 Lodiarsky priemysel

Industrializácia Južnej Kórey v období po 2. svetovej vojne vytvorila sofistikovanú výrobnú základňu, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je aj stavba lodí. V polovici 70. rokov sa Kórea začala orientovať na ťažký priemysel, ako je chemický priemysel a stavba lodí. Postupom času sa stavba lodí stala jedným z kórejských špičkových a inovatívnych priemyselných odvetví. Technológia a inovácie výrazne prispeli k vzostupu a následnej dominancii Kórey v globálnom lodiarskom priemysle. Aj napriek zvýšenej konkurencii v nových pokrokových technológiách a prísnejším bezpečnostným a environmentálnym normám, Kórea pokračuje v úsilí o udržanie technologického náskoku pred súpermi prostredníctvom inovácií a vývoja špičkových technológií s vysokou pridanou hodnotou. Dominancia krajiny v lodiarstve je spôsobená najmä jej presvedčivými ekonomickými výhodami, ako aj rozsiahlymi zásobami pracovnej sily. Je schopná stavať lode s oveľa nižšími nákladmi ako jej západné náprotivky. V dôsledku tejto výhody v oblasti nákladov práce v kombinácii so značnými investíciami do infraštruktúry bola Kórea schopná dosiahnuť úspory z rozsahu a efektívnosť nákladov (OECD, 2015).

Vládna pomoc bola rozhodujúcim faktorom aj v tomto priemyselnom odvetví. Vláda na podporu rastu lodiarskych spoločností poskytla zdroje v podobe fiškálnych stimulov a vyvinuli vhodné regulačné rámce. Tieto preventívne iniciatívy boli rozhodujúce pri podpore priaznivej atmosféry pre prosperitu lodeníc. V súčasnosti je Južná Kórea druhým najväčším staviteľom lodí na svete hneď po Číne (Statista, 2023). Avšak, očakáva sa, že striktnejšie

environmentálne predpisy zvýšia dopyt po ekologických lodiach, ktoré sú práve juhokórejskou doménou. Kórejské lodiarske spoločnosti sa vyznačujú silnými stránkami vo výrobe ekologických plavidiel s vysokou pridanou hodnotou. V roku 2022 získal kórejský lodiarsky priemysel až 58 % objednávok lodí s vysokou pridanou hodnotou. Poprednú pozíciu zastáva Kórea v technológii prepravy skvapalneného zemného plynu (LNG). O čom svedčí, že za rok 2022 získala 70 % objednávok veľkých prepravcov LNG. Aj na trhu s loďami šetrnými k životnému prostrediu získal kórejský lodiarsky priemysel viac ako 50 % celosvetových objednávok (Invest Korea, 2023).

1.7.6 Elektronika

Prezident Park Chung-hee, ktorý riadil krajinu od roku 1961 až do roku 1979, ustanovil v rámci jeho prvého päťročného plánu hospodárskeho rozvoja ako ústredný prvok podporu výskumu a vývoja. Vláda tlačila na čäboly aby masívne investovali do výskumu a vývoja, pričom ich chránila pred konkurenciou. So zvýšenou intenzitou výskumu a vývoja čäboly ako LG, Lotte a Samsung boli smerovaní k novému ťažkému priemyslu, vrátane petrochémie, výroby automobilov a stavby lodí a spotrebnej elektroniky (Dayton, 2020).

Globálny inovačný index (GII), ktorý zoraďuje 132 svetových ekonomík podľa ich inovačného potenciálu umiestnil Kóreu za rok 2022 na 6. miesto. Podľa údajov GII Južná Kórea dosahuje nadštandardné výsledky, napr. inovačná výkonnosť Kórejskej republiky z hľadiska úrovne rozvoja je na základne úrovne jej HDP per capita nad očakávaniami. Okrem toho dokáže aj veľmi efektívne premieňať nákladnejšie investície do inovácii na väčšie a kvalitnejšie výstupy. Medzi kórejské korporácie, ktoré investujú najviac do výskumu a vývoja patria: Samsung Electronics, LG Electronics a SK Hynix (WIPO, 2022). Samsung Electronics je jednoznačne vedúcou spoločnosťou v odvetví elektroniky. Pôvodne založený ako spoločnosť, ktorá sa venovala obchodovaniu s potravinami v 60. rokoch 20. storočia, je v súčasnosti najväčším juhokórejským konglomerátom. Po Apple je druhou najväčšou elektrotechnickou spoločnosťou a zároveň najväčším výrobcom mobilných telefónov na svete (Flynn, 2023). Prínos najväčšieho kórejského čäbolu do ekonomiky krajiny je markantný. V roku 2022 tvorili príjmy spoločností pridružených k Samsung Group približne 22,4 percenta hrubého domáceho produktu Južnej Kórey, čo predstavuje príjmy vo výške približne 486,4 bilióna juhokórejských wonov (Statista, 2023).

2 Cieľ práce a metódy skúmania

2.1 Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je vyhodnotiť, na základe vedeckých metód, postavenie Južnej Kórey v medzinárodnom obchode a to prostredníctvom podrobného skúmania teritoriálnej a komoditnej štruktúry. Na základe výsledkov tejto časti sa zameriame aj na analýzu obchodných dohôd s najvýznamnejšími obchodnými partnermi Južnej Kórey. Jedným z čiastkových cieľov je hodnotiť význam a vplyv dohôd o voľnom obchode na liberalizáciu obchodu a rast obchodných tokov. Ďalším čiastkovým cieľom je analýza vývoja obchodných a investičných vzťahov medzi Slovenskom a Južnou Kóreou, ako aj identifikácia prekážok obchodu, ktoré ovplyvňujú bilaterálny obchod. Ako ďalší čiastkový cieľ sme si stanovili vyhodnotiť vybrané makroekonomické ukazovatele pri analýze súčasného stavu juhokórejskej ekonomiky. Cieľom je pomocou vybraných hodnotiacich veličín demonštrovať dynamiku a stabilitu rastu ekonomiky.

2.2 Metódy skúmania

Hlavnými zdrojmi práce sú cudzojazyčné články z odborných časopisov a internetové zdroje, pretože ide predovšetkým o prácu s aktuálnymi dátami. Využívali sme primárne spoľahlivé internetové zdroje ako sú webové stránky kórejských, slovenských či iných zahraničných ministerstiev a medzinárodných organizácii medzi, ktoré patria napr.: Svetová banka, Bank of Korea, OECD, kórejské obchodné organizácie ako KITA (*en.: Korea International Trade Association*), KOTRA (*en.: Korea Trade-Investment Promotion Agency*), alebo juhokórejský oficiálny štatistický úrad KOSTAT.

Práca je rozdelená do troch kapitol. Prvá kapitola je teoretická a venujeme sa v nej komplexnej charakteristike Južnej Kórey z hľadiska jej geografie, demografie, histórie, politického systému, ekonomiky a makroekonomických ukazovateľov. Cieľom je poskytnúť ucelený prehľad o krajine a jej fungovaní pre hlbšie skúmanie v nasledujúcich kapitolách. V rámci tejto kapitoly sme využili analýzu sekundárnych dát, metódu syntézy, historicko-analytickú, komparatívnu a deskriptívnu metódu, ktoré nám najlepšie poslúžili na uchopenie danej problematiky.

Druhá kapitola sa zameriava na predstavenie hlavného a čiastkových cieľov práce, metód skúmania a zdrojov, ktoré boli použité pri jej spracovaní.

Tretia kapitola analyzuje zahraničný obchod Južnej Kórey so zameraním na jej komoditnú, teritoriálnu štruktúru a obchodné vzťahy s najdôležitejšími partnermi. Zameriava sa samostatne aj na vývoj obchodných vzťahov so Slovenskom a identifikáciu bariér, ktoré ovplyvňujú vzájomný obchod. V praktickej časti sme pracovali s dátami z rôznych zdrojov a pri ich spracovaní sme využili kvalitatívnu analýzu s cieľom extrahovať relevantné informácie pre našu analýzu. Využili sme aj metódu výpočtu miery otvorenosti ekonomiky a metódu syntézy pri zhromažďovaní údajov z rôznych zdrojov a následnej interpretácii štatistických údajov, aby sme mohli vyvodiť relevantné závery týkajúce sa vývoja zahraničného obchodu.

3 Výsledky práce a diskusia

Južná Kórea je vyspelou ekonomikou, ktorá sa aktívne angažuje aj v oblasti medzinárodnej spolupráce. Export je jeden z najdôležitejších faktorov úspechu a rýchleho ekonomického rastu krajiny. Je v záujme Kórejskej republiky podporovať a prehľbovať medzinárodnú kooperáciu vo všetkých formách. Južná Kórea udržiava diplomatické vzťahy celkovo so 191 krajinami. Je členom viac ako 50 medzinárodných organizácií, medzi tie najvýznamnejšie patria: Svetová banka, Medzinárodný menový fond, Organizácia Spojených národov, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, Svetová obchodná organizácia, G20, Združenia národov juhovýchodnej Ázie, Ázijsko-tichomorská hospodárska spolupráca, Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj, a mnohé ďalšie organizácie a zoskupenia (Government of the Republic of Korea - Korea.net). Dnes je Južná Kórea 13. najväčšou ekonomikou sveta, 5. najväčším svetovým importérom (O'Neill, 2023) a 6. najväčším exportérom (Dyvik, 2023).

Pre Južnú Kóreu je dôležitá medzinárodná spolupráca vo viacerých oblastiach. Rýchly technologický progres a investície s ním spojené otvárajú možnosti spolupráce vo vede a technike na medzinárodnej škále. Kvôli svojej závislosti na dovoze energií a v značnej miere aj potravín a poľnohospodárskych produktov je nutné udržiavať obchodné vzťahy s krajinami OPEC (Organizácia krajín vyvážajúcich ropu) a rozvojovými krajinami, ktoré disponujú strategickými surovinami a tovarmi s nižšou mierou spracovania. Pracovná sila je tiež relatívne limitovaná a drahšia na kórejskom polostrove, čo vedie k potrebe investovania na zahraničných trhoch s cieľom dosiahnuť nižšie výrobné náklady (MZV, 2023).

3.1 Zahraničný obchod

Tabuľka č. 2 poskytuje prehľad o zahraničnom obchode Južnej Kórey v mld. USD počas obdobia posledných desiatich rokov. Zahŕňa údaje o exporte, importe a obchodnej bilancii, spolu s medziročným nárastom v percentách. V roku 2022 sa export zvýšil v porovnaní s predošlým rokom o 6,1% na 683,6 mld. USD, pričom import výrazne vzrástol o 18,9% na 731,4 mld. USD. Tento nárast importu bol výrazne vyšší ako nárast exportu, čo viedlo k negatívnej obchodnej bilancii.

Tabuľka 2: Zahraničný obchod Južnej Kórey v mld. USD za obdobie rokov 2013-2022

Rok	Export v mld. USD	Medziročný nárast exportu	Import v mld. USD	Medziročný nárast importu	Obchodná bilancia v mld. USD	Podiel na globálnom HDP per capita	Otvorenosť ekonomiky
2022	683,6	6,1%	731,4	18,9%	-47,8	1,7%	84,7%
2021	644,4	25,7%	615,1	31,5%	29,3	1,71%	72,4%
2020	512,5	-5,5%	467,6	-7,1%	44,9	1,74%	62%
2019	542,2	-10,4%	503,3	-6%	38,9	1,7%	63,4%
2018	604,9	5,4%	535,2	11,9%	69,7	1,71%	66,3%
2017	573,7	15,8%	478,5	17,8%	95,2	1,72%	64,1%
2016	495,4	-5,9%	406,2	-6,9%	89,2	1,74%	61,7%
2015	526,8	-8%	436,5	-16,9%	90,3	1,73%	65,7%
2014	572,7	2,3%	525,5	1,9%	47,2	1,63%	73,3%
2013	559,6	2,1%	515,6	-0,8%	44	1,63%	78,5%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, IMF a Svetovej banky, 2024

Podľa informácií z tabuľky č. 2 môžeme ďalej pozorovať, že export prvýkrát presiahol hranicu 600 mld. USD v roku 2018, avšak tento nárast bol v nasledujúcich rokoch 2019 a 2020 obmedzený. V rokoch 2021 a 2022 bol export výrazne vyšší než predošlé roky, zatiaľ čo import rástol ešte rýchlejšie. Tento jav môže byť spôsobený obnovou globálnych obchodných tokov po pandémie COVID-19. V tomto období väčšina krajín začala obnovovať svoje ekonomiky, čo viedlo k zvýšenému dopytu po tovaroch a službách. V roku 2017 nastal taktiež výrazný nárast exportu ako aj importu. Táto skutočnosť mohla byť spôsobená postupným zotavovaním svetovej ekonomiky z recesie, kedy mnohé krajiny začali opäť obchodovať. Podľa údajov z tabuľky č. 2 môžeme vidieť, že Južná Kórea mala s výnimkou v roku 2022 vždy pozitívnu obchodnú bilanciu, v roku 2017 dosiahla najvyššiu hodnotu 95,2 mld. USD. Pozitívna obchodná bilancia je znakom krajín s dostatkom finančných prostriedkov smerovaných na investície do rozvoja infraštruktúry, technologických inovácií a ďalších dôležitých oblastí. Okrem toho naznačuje aj stabilitu v hospodárstve, rast HDP či dostatočne konkurencieschopné odvetvia, ako aj schopnosť vyrábať a predávať tovary a služby na medzinárodnom trhu.

3.2 Teritoriálna štruktúra

Tabuľka 3: Najvýznamnejší exportní partneri Južnej Kórey za rok 2022

Krajina	Export v r. 2022 v mld. USD	Podiel
Čína	155,8	22,8%
USA	109,8	16%
Vietnam	61	8,9%
Japonsko	30,6	4,5%
Hongkong	27,7	4%
Taiwan	26,2	3,8%
Singapur	20,2	3%
India	18,9	2,8%
Austrália	18,8	2,8%
Mexiko	12,7	1,9%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

Celkový export Južnej Kórey bol v roku 2021 644,4 mld. USD, zatiaľ čo v roku 2022 to bolo 683,5 mld. USD, ide o 6% nárast exportu v porovnaní s predchádzajúcim rokom a historické maximum. Na základe prezentovaných dát v tabuľke č. 3 môžeme vidieť, že väčšina exportu z Južnej Kórey smeruje do ázijských krajín, pričom Čína je najväčším exportným partnerom. Existuje viacero faktorov, ktoré z Číny spravili tak dôležitého obchodného partnera, patria sem napríklad: geografická blízkosť, komplementárnosť ekonomík, integrácia v rámci dodávateľských reťazcov, investičné toky a prístup na trh Číny v rámci dohody o voľnom obchode. Dohoda o voľnom obchode umožnila zintenzívnenie bilaterálneho obchodu, kde si obe krajiny vymieňajú širokú škálu tovarov a služieb vrátane elektroniky, strojov, automobilov, chemikálií a ďalších. Z analýzy údajov v tabuľke č. 3 ďalej vyplýva, že Spojené štáty sú druhým najväčším odberateľom juhokórejského exportu. Ekonomické vzťahy medzi Spojenými štátmi a Južnou Kóreou prezentujú výraznú mieru integrácie. Táto integrácia je mimo iného aj výsledkom dohody o voľnom obchode, ktorá napomohla plynulejšiemu toku tovarov a služieb medzi týmito dvoma ekonomikami. Konkrétne, silná väzba je zreteľná v automobilovom priemysle, ktorý predstavuje základný pilier obchodných vzťahov. Automobilový sektor profituje z ustanovení dohody o voľnom obchode, čo posilňuje konkurencieschopnosť a rozvoj automobilového priemyslu na oboch stranách. Tretím najväčším exportným partnerom je Vietnam, ktorý v posledných rokoch zaznamenal rýchly hospodársky rast a priemyselný rozvoj. Vďaka početnému obyvateľstvu a rastúcej životnej úrovni ponúka široký spotrebiteľský trh pre juhokórejský tovar a služby.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že poloha Južnej Kórey zohráva dôležitú úlohu v rámci jej exportných aktivít a silných väzieb na iné ázijské štáty. Ázijské ekonomiky dokážu vzájomne veľmi efektívne dopĺňať výrobné procesy a obchodné potreby. Napríklad Južná Kórea je známa svojím vyspelým priemyslom, najmä v elektronike a automobilovom priemysle, zatiaľ čo iné krajiny v regióne sa zameriavajú na iné odvetvia, ako je napríklad spracovanie potravín či textilný priemysel. Táto komplementarita vedie k vzájomnému obchodu a spolupráci v regióne. Rebríček desiatich najväčších exportných trhov uzatvára Austrália spolu s Mexikom. Južná Kórea do týchto dvoch krajín vyváža v prvom rade spotrebnú elektroniku, automobilové vozidlá či priemyselné zariadenia slúžiace v stavebníctve. V prípade Austrálie má veľmi silné postavenie aj lodiarsky priemysel. Do Austrálie sú vyvážané komerčné plavidlá ako aj vojenské lode (MOTIE, 2024).

Tabuľka 4: Najvýznamnejší importní partneri Južnej Kórey za rok 2022

Krajina	Import v r. 2022 v mld. USD	Podiel
Čína	154,6	21,1%
USA	81,8	11,2%
Japonsko	54,7	7,5%
Austrália	44,9	6,1%
Saudská Arábia	41,6	5,7%
Taiwan	28,3	3,9%
Vietnam	26,7	3,7%
Nemecko	23,6	3,2%
Katar	16,6	2,3%
Indonézia	15,7	2,1%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

Celkový import predstavoval v roku 2022 hodnotu 731,3 mld. USD. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o 18,9% nárast. Vychádzajúc z údajov v tabuľke č. 4 môžeme identifikovať troch najväčších importných partnerov Južnej Kórey, ktorými sú Čína, Japonsko a Spojené štáty. Tak ako pri exporte ide aj tu o vzájomné prepojenie obchodných a výrobných procesov. Napríklad Čína je hlavným vývozcom priemyselného tovaru a elektroniky, zatiaľ čo Japonsko je známe svojím automobilovým priemyslom a technologickými výrobkami. Spojené štáty vyvážajú širokú škálu tovarov vrátane technológií, strojov a poľnohospodárskych výrobkov. Južná Kórea dováža tovar z týchto krajín, aby uspokojila domáci dopyt a podporila svoj priemysel (MOTIE, 2024).

Južná Kórea je do veľkej miery závislá na dovoze nerastných surovín, čo sa odráža aj na jej importných partneroch. Dovoz z Indonézie, Kataru, Saudskej Arábie a Austrálie pozostáva predovšetkým z fosílnych palív, ako je skvapalnený zemný plyn a ropa. Taiwan je významným výrobcom elektronických súčiastok a polovodičov. Pre Južnú Kóreu je Taiwan dôležitým partnerom, nakoľko odtiaľ dováža komodity na podporu svojho elektronického a technologického priemyslu. Nemecko je najdôležitejším európskym obchodným partnerom Južnej Kórey. Je známe svojou vyspelou technológiou, inžinierskymi skúsenosťami a vysokokvalitnou výrobou. Ide predovšetkým o dovoz priemyselných zariadení a strojov slúžiacich na podporu rôznych odvetví vlastného hospodárstva, vrátane automobilového priemyslu, elektroniky a výroby (Paterson, 2024; MOTIE, 2024).

3.3 Komoditná štruktúra

Tabuľka 5: Hlavné exportné komodity Južnej Kórey za rok 2022

HS4	Komodita	Export v mld. USD	Podiel	Miera rastu 2021/2022
8542	Elektronické integrované obvody a mikrozostavy	112,8	16,5%	3,2%
2710	Ropné oleje a oleje získané z bitúmenových nerastov, iné ako surové	61,6	9%	66,3%
8703	Osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb	51,7	7,6%	16,6%
8708	Časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel	19,9	2,9%	3,4%
8524	Ploché zobrazovacie moduly	19,4	2,8%	0%
8901	Lode na osobnú a poštovú dopravu, turistické lode, trajektové lode, nákladné člny	15,3	2,2%	-8,9%
8523	Disky, pásky, pevné energeticky nezávislé pamäťové zariadenia	14,3	2,1%	4,3%
8473	Časti, súčasti a príslušenstvo vhodné na použitie výlučne alebo hlavne so strojmi položiek	12,5	1,8%	-17,4%
2841	Soli oxometalických alebo peroxometalických kyselín	11,3	1,7%	154%
8507	Elektrické akumulátory, vrátane ich separátorov	10	1,5%	15,1%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

Na základe informácií z uvedenej tabuľky č. 5 môžeme vidieť, že najväčšiu exportnú komoditu predstavujú elektronické integrované obvody a mikrozostavy s podielom na celkovom exporte 16,5%. Juhokórejské čiboly Samsung, LG a SK Hynix sa radia medzi svetových lídrov v oblasti výroby polovodičov, displejov, mobilných telefónov a iných elektronických zariadení. Na druhom mieste sa umiestnili ropné oleje a oleje získané z bitúmenových nerastov, ktoré zaznamenávajú vysokú mieru rastu (66,3%). Toto odvetvie pravdepodobne zažíva výrazný dopyt, čo môže byť spojené so zvýšenou spotrebou ropných produktov alebo vyššími cenami ropy na svetových trhoch. Na ďalších popredných priečkach sa umiestnili viaceré komodity z automobilového priemyslu. Hyundai, Kia a ďalší vyrábajú rôznorodú škálu vozidiel vrátane osobných automobilov, SUV a úžitkových vozidiel, ktoré sú známe svojou kvalitou, spoľahlivosťou a konkurencieschopnými cenami. Sila automobilového sektora umožňuje Južnej Kórei vyvážať vozidlá na rôzne trhy po celom svete. Kľúčové postavenie má okrem automobilového priemyslu aj lodiarstvo. Vzhľadom na údaje uvedené v tabuľke č. 5 konštatujeme, že piatou najexportovanejšou komoditou juhokórejskej ekonomiky sú práve rôzne druhy lodí. Najväčšiu mieru rastu zaznamenali soli oxometalických alebo peroxometalických kyselín (154%) čo môže naznačovať nárast záujmu o tieto produkty vzhľadom na ich použitie alebo dopyt na medzinárodných trhoch.

Podľa údajov v tabuľke č. 6 môžeme vyvodit' záver, že najväčšou dovážanou komoditou sú vo všeobecnosti zdroje energie ako ropa, zemný plyn či uhlie. Ich podiel na importe je signifikantný a miera rastu je stále veľmi vysoká. Južná Kórea nedisponuje dostatočnými zásobami fosílnych palív na pokrytie vysokého dopytu na domácom trhu. Spolieha sa teda primárne na dovoz skvapalneného zemného plynu či ropy tankermi. Avšak vysoká závislosť od dovozu ju urobila zraniteľnou voči zmenám svetových cien ropy a plynu.

Tabuľka 6: Hlavné importné komodity Južnej Kórey za rok 2022

HS4	Komodita	Import v mld. USD	Podiel	Miera rastu 2021/2022
2709	Ropné oleje a oleje získané z bitúmenových nerastov, surové	106	14,5%	58,1%
8542	Elektronické integrované obvody a mikrozostavy	62,4	8,5%	24%
2711	Ropné plyny a iné plynné uhľovodíky	56,7	7,6%	84%
2701	Čierne uhlie; brikety, bulety a podobné tuhé palivá	28,2	3,9%	93,7%
2710	Ropné oleje a oleje získané z bitúmenových nerastov, iné ako surové	26,3	3,6%	11,8%
8486	Stroje a prístroje druhov používaných výlučne alebo hlavne na výrobu polovodičových kotúčov	20,1	2,7%	-9,3%
8703	Osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb	14	1,9%	8,6%
8517	Telefónne súpravy	12,4	1,7%	-8,4%
8471	Stroje na automatické spracovanie údajov a ich jednotky	9,6	1,3%	-2,6%
2601	Železné rudy a koncentráty	8,9	1,2%	-26,1%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

3.4 Dohody o voľnom obchode

Importná orientácia krajiny vychádza z obmedzenej dostupnosti prírodných zdrojov a geografického charakteru krajiny, ktorý je prevažne hornatý. Taktiež silné postavenie exportu, ktorý predstavuje dôležitú časť celkového HDP, sú faktory, ktoré prispeli k formovaniu súčasnej podoby zahranično-obchodnej politiky krajiny. Zahranično-obchodná politika vstúpila do medzinárodnej sféry so zameraním na zabezpečenie prístupu na trhy iných krajín prostredníctvom bilaterálnych a multilaterálnych dohôd o voľnom obchode. Po ázijskej finančnej kríze v roku 1997, sa kórejská vláda začala angažovať v procese uzatvárania bilaterálnych alebo regionálnych dohôd o voľnom obchode s cieľom rozšíriť existujúci nadnárodný obchodný systém. S presvedčením, že tieto obchodné dohody pomôžu Kórei adaptovať sa na rastúcu globalizáciu regionálnych hospodárskych zoskupení a zmierniť pokles domáceho ekonomického rastu spojený s aspektmi ako starnutie obyvateľstva, pokles pôrodnosti a nerovnomerné rozloženie bohatstva a populácie v krajine (Government of the Republic of Korea - Korea.net). Prvú dohodu o voľnom obchode po

piatich rokoch rokovaní uzatvorila Kórejská republika s Čile vo februári 2003. V súčasnosti má Južná Kórea platných 21 dohôd o voľnom obchode s 59 krajinami (Korea Customs Service, 2023).

3.4.1 Dohoda o voľnom obchode medzi Južnou Kóreou a Európskou úniou

Diplomatické vzťahy medzi Južnou Kóreou a Európskou úniou (EÚ) sa oficiálne začali už v roku 1963. Južná Kórea bola prvou ázijskou krajinou, ktorá podpísala s EÚ tri kľúčové dohody a to: EU-ROK Framework Agreement "FA", Framework Participation Agreement "FPA" a Free Trade Agreement "FTA". Posledná z nich bola podpísaná na samite Európskej únie a Kórejskej republiky v Bruseli dňa 1. 7. 2011. Odvtedy sa bilaterálne vzťahy zlepšovali a dosiahli status strategického partnerstva. Dohoda zrušila väčšinu dovozných ciel na priemyselné a poľnohospodárske výrobky po nadobudnutí jej platnosti v roku 2011. K júlu 2016 boli odstránené dovozné clá na všetky výrobky s výnimkou niekoľkých poľnohospodárskych produktov. Okrem eliminácie dovozných poplatkov na tovary rieši táto dohoda aj netarifné prekážky obchodu. V tomto smere sa zameriava predovšetkým na automobilový priemysel, farmaceutické výrobky, zdravotnícke zariadenia a odvetvie elektroniky (Park, 2020). Liberalizácia obchodu signifikantne zvýšila bilaterálne obchodné toky nakoľko boli značne zjednodušené prieniky na vzájomné trhy, čím sa zvýšila aj konkurencieschopnosť. Rozšírením ponuky tovarov a služieb súčasne prináša širší a lacnejší sortiment produktov pre spotrebiteľov v Južnej Kórei, ako aj v Európe. Obchod s tovarom medzi EÚ a Južnou Kóreou neustále rastie, pričom priemerný ročný nárast počas posledného desaťročia je na úrovni 7,3 %. Bilaterálny obchod medzi EÚ a Južnou Kóreou je silno koncentrovaný na priemyselné odvetvia, ktoré v roku 2022 predstavovali 96 % celkového bilaterálneho obchodu s tovarom. Patria sem predovšetkým stroje a zariadenia (32,8 %), dopravné zariadenia (18,2 %) a chemikálie (16,2 %). Obchod s poľnohospodárskymi výrobkami sa postupne zvyšoval počas posledného desaťročia a v roku 2022 tvoril 3,8 % všetkých výrobkov (Eurostat, Delegation of the European Union to the Republic of Korea, 2023).

Ako môžeme pozorovať v tabuľke č.7, v sledovanom období celkový vzájomný obchod s tovarom v roku 2022 vzrástol o 110 % v porovnaní s rokom 2011. Podiel dovozu z Južnej Kórey do EÚ sa zvýšil o 117 % a vývoz z EÚ do Južnej Kórey vzrástol o 103 %. Za rok 2022 dosiahol vzájomný obchod medzi EÚ a Južnou Kóreou hodnotu 131,8 mld. EUR, čo predstavuje medziročný nárast o 23 %. Európska únia síce nepatrí medzi 10 najväčších obchodných partnerov Južnej Kórey, ale na základe týchto údajov vidíme rastúci

potenciál obchodných vzťahov juhokórejskej ekonomiky s 27 členmi EÚ. Dohoda o voľnom obchode má zmysel aj pre Slovensko, ako členskú krajinu EÚ. Pre Slovensko je Južná Kórea jedným z najväčších investorov a dohoda o odstránení ciel či iných obchodných prekážok je kľúčová pre úspešnejšiu a efektívnejšiu spoluprácu.

Tabuľka 7: Obchod EÚ s tovarom s Kórejskou republikou v mil. EUR

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Import EÚ z Južnej Kórey											
33,1	33,3	31,6	33,1	35,6	34,6	44	46,1	47,4	44,2	55,5	71,7
Export EÚ do Južnej Kórey											
29,7	32,3	34,3	38,1	41,4	38,9	43,5	43,7	43,4	45,3	51,8	60,1

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov Eurostatu, 2023

3.4.2 Dohoda o voľnom obchode medzi Čínou a Južnou Kóreou

Čína zaujíma postavenie najvýznamnejšieho obchodného partnera Južnej Kórey. Vzhľadom na rastúci význam Číny v svetovom hospodárstve je pre Južnú Kóreu nevyhnutné mať stabilné a výhodné obchodné vzťahy s touto krajinou. Dohoda o voľnom obchode medzi Čínou a Južnou Kóreou (CSKFTA) prináša Kórei niekoľko významných benefitov. USA a Európska únia už uzavreli obchodné dohody s Južnou Kóreou, no nie s Čínou. Tento aspekt poskytuje Južnej Kórei výhodu pred konkurentmi ako Európska únia a USA, ktoré nemajú rovnaký prístup k čínskemu trhu. Južná Kórea tak zohráva dôležitú úlohu pri prepájaní obchodných tokov medzi Čínou a západom.

Ako môžeme vidieť na tabuľke č. 8 objem obchodu medzi Južnou Kóreou a Čínou preukazoval výrazný nárast v sledovanom časovom rozpätí. Vzájomný obchod vzrástol z 229 mld. USD na 310,4 mld. USD, čo predstavuje nárast o 35 %. Export z Južnej Kórey do Číny zaznamenal najvyšší nárast v roku 2021 (22,9 %). Táto skutočnosť mohla byť spôsobená silnejúcim globálnym dopytom po pandémie COVID-19. Južná Kórea je významným vývozcom elektroniky, automobilov a petrochemických produktov, po ktorých bol v roku 2021 vysoký dopyt. Import Južnej Kórey z Číny rástol stabilne s priemerným medzoročným rastom na úrovni 7,3 %.

Tabuľka 8: Vývoj obchodu medzi Južnou Kóreou a Čínou za obdobie rokov 2013-2022 v mld. USD

Rok	Export		Import		Celkový objem obchodu v mld. USD
	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	
2022	155,8	-4,4%	154,6	11,5%	310,4
2021	162,9	22,9%	138,6	27,3%	301,5
2020	132,6	-2,7%	108,9	1,5%	241,5
2019	136,2	-16%	107,2	0,7%	243,4
2018	162,1	14,1%	106,5	8,8%	268,6
2017	142,1	14,2%	97,9	12,5%	240
2016	124,4	-9,3%	87	-3,6%	211,4
2015	137,1	-5,6%	90,3	0,2%	227,4
2014	145,3	-0,4%	90,1	8,5%	235,4
2013	145,9	8,6%	83,1	2,8%	229

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA a OEC, 2024

Od podpisu CSKFTA v roku 2015 obe strany prispeli k liberalizácii obchodu. Konkrétne, počas tohto obdobia osemkrát znížili clá a Čína zaviedla nulové clá na viac ako 40 % dovážaného tovaru z Južnej Kórey. Kórea a Čína sa dohodli na zrušení ciel na viac ako 90 výrobkov do 20 rokov. Južná Kórea sa v rámci dohody zaviazala, že do 20 rokov od jej zavedenia postupne zruší clá na 92 percent všetkých výrobkov z Číny. Čína sa zaviazala k zrušeniu ciel na 91 percent všetkých juhokórejských dovozov do tohto istého časového rámca. Do 10 rokov liberalizuje Kórea 79 % colných položiek a Čína 71 % colných položiek (Schott et al., 2015). Zrušenie ciel umožní väčšiu voľnosť obchodu, zvýši konkurencieschopnosť a podporí hospodársky rast v oboch krajinách prostredníctvom zvýšenej obchodnej aktivity a investícií. Tieto opatrenia prispievajú k upevňovaniu obchodných vzťahov medzi Južnou Kóreou a Čínou a prispievajú k vytváraniu stabilného a prosperujúceho obchodného prostredia v Ázii (Ministry of Commerce of the People's Republic of China, 2024).

Hoci predstavuje CSKFTA krok smerujúci k obchodnej liberalizácii medzi týmito dvoma krajinami, vykazuje určité obmedzenia v snahe o úplnú liberalizáciu, konkrétne v oblasti niektorých strategických výrobných odvetví. Medzi tieto odvetvia patrí automobilový priemysel, elektronika, oceľový priemysel a petrochemické výrobky. Automobilový sektor zohrával významnú úlohu v priebehu dvojstranných rokovaní, pričom ich výsledok bol vnímaný ako sklamanie. V rámci CSKFTA sa Čína a Južná Kórea dohodli na vyčlenení automobilov a automobilových súčiastok z colných reforiem, čo znamená, že

tieto produkty budú úplne vylúčené z procesu liberalizácie ciel. Následkom toho si Čína zachováva clo vo výške 25 % na kórejské automobily, pričom clá na automobilové súčiastky sa pohybujú v rozmedzí od 10 do 45 %. Vysoké clá na automobily v Číne významne ovplyvňujú strategické rozhodnutia zahraničných automobilových výrobcov, medzi ktorých patria aj kórejské spoločnosti ako Hyundai a Kia, ktoré už aktívne pôsobia na čínskom trhu. Čína si vysokými clami zaistila, aby zahraničné spoločnosti hľadali alternatívne spôsoby, ako vstúpiť na ich trh. Čínske clá na automobily podporujú predovšetkým priame zahraničné investície, ktoré sú povolené, ak zahraničné spoločnosti vytvoria spoločné podniky s čínskymi domácimi spoločnosťami. Čína preferuje, aby kórejskí výrobcovia automobilov investovali do montážnej výroby v Číne, čím podporuje miestnu výrobu a zamestnanosť. Taktika uprednostňovania miestnej výroby nad vývozom pomáha Číne udržať kontrolu nad trhom a podporuje technologický transfer a spoluprácu s domácimi výrobcami. Zahraničné automobilové spoločnosti, vrátane tých kórejských, sú teda pod tlakom lokalizovať svoju výrobu a investovať do výrobných závodov v Číne, aby sa vyhli vysokým colným sadzbám a zlepšili svoj prístup k tomuto obrovskému trhu (Jung & Schott, 2016).

3.4.3 Dohoda o voľnom obchode medzi USA a Južnou Kóreou

Dohoda o voľnom obchode medzi USA a Južnou Kóreou (KORUS) predstavuje rozsiahlu a komplexnú dohodu, ktorá významnou mierou liberalizuje ich obchodné vzťahy. Tarifné bariéry sú znižované alebo úplne odstraňované, čím sa zabezpečuje zlepšený prístup na trhy obidvoch krajín. Okrem toho sa KORUS venuje aj netarifným prekážkam, ako sú regulácie a normy, s cieľom ich harmonizácie a zjednodušenia. Dôležitým aspektom dohody je aj zavedenie inštitucionalizovaných mechanizmov na riešenie sporov, ktoré poskytujú štruktúrovaný rámec pre vyriešenie potenciálnych konfliktov. V kontexte amerických obchodných dohôd je KORUS druhou najväčšou, hneď po Severoamerickej dohode o voľnom obchode (NAFTA) medzi USA, Mexikom a Kanadou (Congressional Research Service, 2023).

Spojené štáty sú významným obchodným partnerom Južnej Kórey v oblasti exportu, ako aj importu. Na základe údajov z tabuľky č. 9 môžeme vidieť, že objem vzájomného obchodu medzi Južnou Kóreou a USA v rokoch 2013 až 2022 výrazne rástol, a to z 103,6 mld. USD na 191,6 mld. USD, čo predstavuje nárast o 85 %. Export Južnej Kórey do USA rástol v sledovanom období stabilne, s priemerným medziročným rastom o 6,4 %. Import Južnej Kórey z USA rástol kolísavejšie, s priemerným medziročným rastom o 5,3 %.

V dôsledku dohody o voľnom obchode sa zvýšili juhokórejské priame zahraničné investície v Spojených štátoch. Od nadobudnutia platnosti dohody v roku 2012 sa tieto investície viac ako strojnásobili (Congressional Research Service, 2023). Dohoda o voľnom obchode výrazne znížila alebo zrušila clá na rôzne tovary a služby obchodované medzi USA a Južnou Kóreou. Americký a juhokórejský automobilový priemysel sú hlavnými konkurentmi. Tento segment obchodu zastáva významnú pozíciu, predstavujúc približne 25 % celkového dovozu tovaru do Spojených štátov z Južnej Kórey. V rámci dohody Južná Kórea najprv znížila svoje clo na dovoz automobilov z USA z 8 percent na 4 percentá, pričom ho v roku 2016 úplne zrušila. Paralelne s týmto krokom zrušili aj Spojené štáty svoje 2,5% clo na dovoz automobilov z Južnej Kórey, čím sa vytvorili podmienky pre zjednodušenie obchodovania v sektore automobilov. Ide teda o výrazný kontrast v porovnaní s dohodou, ktorú má v tomto smere Južná Kórea s Čínou (United States Trade Representative, 2024).

Tabuľka 9: Vývoj obchodu medzi Južnou Kóreou a USA za obdobie rokov 2013-2022 v mld. USD

Rok	Export		Import		Celkový objem obchodu v mld. USD
	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	
2022	109,8	14,5%	81,8	11,7%	191,6
2021	95,9	29,4%	73,2	27,3%	169,1
2020	74,1	1,1%	57,5	-7,1%	131,6
2019	73,3	0,9%	61,9	5,1%	135,2
2018	72,7	6%	58,9	16%	131,6
2017	68,6	3,2%	50,7	17,4%	119,3
2016	66,5	-4,8%	43,2	-1,8%	109,7
2015	69,8	-0,6%	44	-2,8%	113,8
2014	70,3	13,3%	45,3	9,1%	115,6
2013	62,1	6%	41,5	-4,2%	103,6

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA a OEC, 2024

Dohoda bola významnou príležitosťou aj pre amerických farmárov, čo sa prejavilo výrazným nárastom vývozu poľnohospodárskych produktov z USA do Južnej Kórey. Dohoda s Južnou Kóreou priniesla americkým farmárom výrazný nárast vývozu. Dohoda zlepšila prístup k juhokórejskému trhu a posilnila obchodné aktivity a zisky farmárov. Poľnohospodárstvo je oblasťou komparatívnej výhody USA. Južná Kórea chráni svoj poľnohospodársky sektor (priemerné clá 61,5 %), ale dohoda udelila bezcolný štatút takmer dvom tretinám exportov z USA. Do roku 2021 boli zrušené clá a kvóty na väčšinu produktov. (Congressional Research Service, 2023).

3.4.4 Dohoda o voľnom obchode medzi Vietnamom a Južnou Kóreou

Dohoda o voľnom obchode medzi Vietnamom a Kóreou (VKFTA) nadobudla platnosť v decembri 2015. V roku 2022 bola Južná Kórea hneď po Singapure druhým najväčším zahraničným investorom vo Vietname (Ministry of Planning and Investment of Vietnam, 2022). Vietnam, s populáciou viac ako 99 miliónov ľudí a s priemernou ročnou mierou rastu HDP na úrovni 6,15 percenta v období rokov 2014 až 2022, predstavuje ideálnu vstupnú bránu pre kórejských investorov, ktorí sa snažia expandovať na trhy juhovýchodnej Ázie (Svetová banka, 2024).

Tabuľka 10: Vývoj obchodu medzi Južnou Kóreou a Vietnamom za obdobie rokov 2013-2022 v mld. USD

Rok	Export		Import		Celkový objem obchodu v mld. USD
	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	
2022	61	7,5%	26,7	11,5%	87,7
2021	56,7	16,9%	24	16,5%	80,7
2020	48,5	0,7%	20,6	-2,3%	69,1
2019	48,2	-0,9%	21,1	7,3%	69,3
2018	48,6	1,8%	19,6	21,4%	68,2
2017	47,8	46,3%	16,2	29,5%	64
2016	32,6	17,5%	12,5	27,4%	45,1
2015	27,8	24,2%	9,8	22,7%	37,6
2014	22,4	6%	8	11,4%	30,4
2013	21,1	32,2%	7,2	25,5%	28,3

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA a OEC, 2024

Z dát vyplývajúcich z tabuľky č. 10 je zrejмый nárast bilaterálneho obchodu, a to až o 211% v rokoch 2013 až 2022. Export Južnej Kórey do Vietnamu rástol stabilne, s priemerným medziročným rastom o 12,4%. Import bol takisto stabilný s priemerným medziročným rastom na úrovni 10,7%. Očakáva sa, že obchod medzi Južnou Kóreou a Vietnamom bude v budúcnosti naďalej rásť. Existuje viacero faktorov, ktoré podporujú tento rast, ako napríklad dohoda o voľnom obchode, silné hospodárske väzby a rastúca stredná trieda vo Vietname. Okrem toho, je dôležitým faktorom aj prítomnosť juhokórejských čabólov ako Samsung, LG, Lotte a Hyundai, ktorí rozšírili svoje aktivity vo Vietname. V posledných rokoch je prítomný čoraz intenzívnejší trend, kedy juhokórejské firmy presúvajú svoje výrobné závody do Vietnamu. Tento trend je čiastočne dôsledkom snahy o diverzifikáciu výrobných základní mimo Číny. Vďaka dohode VKFTA sa posilnila aj spolupráca v oblasti námornej a leteckej bezpečnosti. Južná Kórea sa stala dôležitým

dodávateľom zbraní pre Vietnam. Partnerstvo sa však netýka len obrany. Južná Kórea a Vietnam spolupracujú aj v oblastiach ako hospodárstvo a technológie, so zameraním na nerastné suroviny, čipy, batérie a automobily. Južná Kórea sa tak stáva pre Vietnam dôležitým strategickým partnerom (Ministry of Planning and Investment of Vietnam, 2024).

3.4.5 Dohoda o voľnom obchode medzi Austráliou a Južnou Kóreou

Tabuľka 11: Vývoj obchodu medzi Južnou Kóreou a Austráliou za obdobie rokov 2013-2022 v mld. USD

Rok	Export		Import		Celkový objem obchodu v mld. USD
	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	
2022	18,8	92,3%	44,9	36,5%	63,7
2021	9,8	57,6%	32,9	76%	42,7
2020	6,2	-21,6%	18,7	-9,2%	24,9
2019	7,9	-17,9%	20,6	-0,5%	28,5
2018	9,6	-51,6%	20,7	8,1%	30,3
2017	19,9	164,8%	19,2	26,3%	39,1
2016	7,5	-30,7%	15,2	-7,7%	22,7
2015	10,8	5,3%	16,4	-19,5%	27,2
2014	10,3	7,5%	20,4	-1,8%	30,7
2013	9,6	3,4%	20,8	-9,6%	30,4

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA a OEC, 2024

Dohoda o voľnom obchode medzi Kóreou a Austráliou (KAFTA) predstavuje jednu z najkomplexnejších obchodných dohôd, ktoré Austrália kedy uzavrela, a významne prispieva k zlepšeniu prístupu na trh a liberalizácii ciel pre obchod s tovarom. V roku 2022 bola Austrália 4. najväčším importným partnerom Južnej Kórey a pre Austráliu predstavuje juhokórejská ekonomika 3. najväčší exportný trh. Vzájomný obchod podľa údajov z tabuľky č. 11 rastie, konkrétne za sledované obdobie vzrástol o 109 %. Export Južnej Kórey do Austrálie sa takmer zdvojnásobil a import z Austrálie do Južnej Kórey sa zvýšil o 130 %. Môžeme konštatovať, že ide o dôležitý komplementárny vzťah oboch krajín. Pre Južnú Kóreou je strategicky významný dovoz železnej rudy, uhlia a zemného plynu z Austrálie. Naopak, Kórea dováža do Austrálie predovšetkým rafinovanú ropu a automobily. Obmedzené nerastné zdroje v Južnej Kórei sú jedným z hlavných faktorov, ktoré robia z Austrálie, bohatej na komodity ako ropa, zemný plyn či surový hliník, významného obchodného partnera a dodávateľa. V súvislosti s dovozom surovej ropy z Austrálie Južná Kórea zrušila svoje 3% clo s účinnosťou od 1. januára 2018. Okrem toho je Austrália po

Japonsku a Číne hlavným exportérom skvapalneného zemného plynu do Kórey, kde bolo 3% clo na dovoz zrušené ihneď po nadobudnutí platnosti dohody. Kórea tiež predstavuje druhý najväčší austrálsky trh pre dovoz surového hliníka, pričom clo na tento tovar bolo taktiež zrušené okamžite po nadobudnutí platnosti dohody (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2024).

Pred uzatvorením dohody o voľnom obchode mali kórejské clá na dovoz farmaceutík rozsah od 0 do 8 percent. V súčasnosti boli aj tieto clá úplne zrušené. Po nadobudnutí platnosti dohody Kórea poskytla bezcolný prístup k 83 percentám austrálskeho vývozu do Kórey. S úplnou implementáciou dohody, ktorá nastane 1. januára 2033, sa očakáva, že tento bezcolný prístup sa zvýši na 99,7 percent austrálskeho vývozu do Kórey, alebo bude zahrnutý do preferenčných kvót. Kórea trvala na tom, aby niektoré z jej najcitlivejších produktov, ako je napríklad ryža, boli vylúčené z akýchkoľvek colných úľav v rámci dohody. Po nadobudnutí platnosti dohody Austrália poskytla bezcolný prístup k 86 percentám dovozu z Kórey, od 1. januára 2021 sa táto miera zvýšila na 100 percent. Okrem tarifných prekážok rieši KAFTA aj tie netarifné. KAFTA vytvorila revízny mechanizmus na riešenie netarifných opatrení od prípadu k prípadu. Tento mechanizmus poskytuje platformu na systematické preskúmanie a riešenie existujúcich aj budúcich netarifných prekážok, ktoré môžu ovplyvňovať obchodné vzťahy medzi oboma krajinami. Týmto spôsobom KAFTA vytvára rámec, ktorý umožňuje flexibilné a individuálne prispôbenie sa konkrétnym obchodným situáciám a potrebám, čo prispeje k udržateľnejšiemu obchodnému prostrediu medzi Kóreou a Austráliou (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade, 2024).

3.5 Obchod medzi Slovenskom a Južnou Kóreou a prekážky vzájomného obchodu

Bilaterálne obchodné vzťahy medzi Slovenskom a Južnou Kóreou predstavujú dôležitú oblasť spolupráce, ktorá spočíva predovšetkým v investičnej aktivite. Južná Kórea sa etablovala ako najvýznamnejší mimoeurópsky investor na území Slovenska. V súčasnosti na území Slovenska pôsobí približne 100 juhokórejských spoločností, ktoré poskytujú viac ako 20 000 pracovných miest pre slovenských pracovníkov. Široké spektrum týchto entít je tesne späté s dvojicou hlavných investičných subjektov, konkrétne spoločnosťami Kia Motors a Samsung. Táto skutočnosť naznačuje hlboké a významné zapojenie Južnej Kórey do ekonomických procesov na Slovensku a vyjadruje významný vplyv týchto obchodných vzťahov pre obe strany zainteresovaného partnerstva. Hospodárske vzťahy medzi

Slovenskom a Južnou Kóreou sa začali už pred 25 rokmi. Začiatkom deväťdesiatych rokov uskutočnila spoločnosť Samsung svoju prvú investíciu na Slovensku. Avšak v dôsledku napätej politickej situácie počas vlády Vladimíra Mečiara sa v roku 1997 rozhodli zastaviť svoje investičné plány. Následná zmena politických pomerov po porážke Vladimíra Mečiara, reformy Dzurindovej vlády a vstup do EÚ v roku 2004 vytvorili priaznivé prostredie, ktoré priviedlo kórejských investorov naspäť na Slovensko. Spoločnosť Samsung v roku 2005 obnovila svoju prítomnosť a investičné aktivity na Slovensku. Približne v rovnakom období, teda v roku 2004, kórejský výrobca automobilov Kia realizoval svoj vstup na slovenský trh založením výrobného závodu pri Žiline. Slovensko sa stalo atraktívnym miestom pre kórejské investície predovšetkým vďaka faktorom ako jeho geografická poloha v strede Európy, infraštruktúra a dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily (CEIAS, 2020).

Tabuľka 12: Hlavné exportované komodity z Južnej Kórey na Slovensko za rok 2022

HS4	Komodita	Hodnota exportu v mil. USD	Podiel	Miera rastu 2021/2022
8708	Časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel	933	32,7%	12,7%
8409	Časti vhodné na použitie výlučne alebo hlavne s motormi danej položky	198	6,9%	12,3%
8507	Elektrické akumulátory, vrátane ich separátorov	135	4,7%	8,7%
8483	Prevodové hriadele (vrátane vačkových hriadel'ov a kľukových hriadel'ov)	116	4,1%	12,2%
8414	Vzduchové čerpadlá alebo vývevy, kompresory a ventilátory	109	3,8%	7,4%
8504	Elektrické transformátory, statické meniče	106	3,7%	104,4%
8511	Elektrické zapal'ovacie alebo štartovacie zariadenia používané pre zážihové alebo vznetrové spaľovacie motory	86	3%	3,5%
8703	Osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb	68	2,4%	24,5%
8413	Čerpadlá na kvapaliny, tiež vybavené meracím zariadením	67	2,4%	-4,5%
8407	Vratné alebo rotačné zážihové spaľovacie piestové motory	57	2%	-27,7%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

S ohľadom na údaje vyplývajúce z tabuľky č. 12 je zrejmé, že väčšina komodít, ktoré Južná Kórea exportuje na Slovensko je využívaných pri montáži, údržbe, alebo oprave motorových vozidiel, ako sú osobné a nákladné vozidlá. Celková hodnota exportu za rok 2022 bola 2,85 mld. USD, pričom najvýznamnejšie na tejto hodnote participovala položka časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel. Automobilový priemysel je kľúčovým sektorom, ktorý prepája tieto dve hospodárstva s čím súvisia ako najväčšie exportné položky ako môžeme vidieť v tabuľke 12.

Celkový import dosiahol za rok 2022 hodnotu 810 mil. USD. Vychádzajúc z dát v tabuľke č. 13 je jednoznačné, že najvýznamnejšou komoditou, ktorú Južná Kórea importuje zo Slovenska, sú osobné automobily, ktoré tvoria podiel 66,4% na celkovom objeme importu. Silne rozvinutý automobilový priemysel Slovenska spoločne s prítomnosťou spoločnosti Kia Motors ovplyvňuje aj importné toky medzi dvomi krajinami. Na Slovensku pôsobia aj viacerí subdodávatelia automobilky Kia, ktorí sa taktiež priamo podieľajú na importe rôznych komodít.

Tabuľka 13: Hlavné importované komodity zo Slovenska do Južnej Kórey za rok 2022

HS4	Komodita	Hodnota importu v mil. USD	Podiel	Miera rastu 2021/2022
8703	Osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu osôb	538	66,4%	27,7%
8708	Časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel	70	8,6%	121,7%
8483	Prevodové hriadele (vrátane vačkových hriadeľov a kľukových hriadeľov)	32	4%	6,1%
8479	Stroje a mechanické prístroje s vlastnou individuálnou funkciou	18	2,2%	3,5%
4011	Nové pneumatiky, z kaučuku	17	2,1%	-20,4%
8414	Vzduchové čerpadlá alebo vývevy, kompresory a ventilátory	16	2%	0,1%
8482	Gulňové alebo valčekové ložiská	12	1,5%	-7,9%
8512	Elektrické prístroje alebo signalizačné zariadenia	11	1,4%	34,5%
8541	Diódy, tranzistory a podobné polovodičové prvky	7	0,9%	-2,2%
8544	Drôty, káble (vrátane koaxiálnych káblov) izolované	7	0,9%	60,8%

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

Z analýzy údajov uvedených v tabuľke č. 14 je patrné, že dominuje export z Južnej Kórey na Slovensko a teda obchodná bilancia je za pozorované obdobie z pohľadu Slovenska pasívna. Tento trend je výsledkom viacerých faktorov, pričom najvýznamnejším z nich je prítomnosť automobilky KIA na Slovensku. Ide o prvý a doteraz jediný závod tejto spoločnosti v Európe. Z tohto dôvodu Južná Kórea exportuje na Slovensko veľký objem komponentov a materiálov, ktoré sú potrebné pre miestne spracovateľské a výrobné podniky. Ďalším faktorom, ktorý prispieva k tejto dynamike, je prítomnosť približne 100 kórejských spoločností na Slovensku, čo robí z Kórey významného investora v tejto krajine. Naopak, slovenské investície v Kórei sú zanedbateľné. Kórejské investície, ako sme mohli vidieť v rámci komoditnej štruktúry na tabuľke č. 12 smerujú predovšetkým do výroby automobilov, resp. dielov a príslušenstva potrebných k výrobe a do spotrebnej elektroniky. Ako môžeme pozorovať na tabuľke č. 14 obchod medzi Južnou Kóreou a Slovenskom je dynamický a prechádza rôznymi zmenami, či už v podobe rastu alebo poklesu. V posledných rokoch je však badateľný trend rastu importu zo Slovenska na juhokórejský polostrov s najvyšším medziročným nárastom, ktorý bol v roku 2019. Pokles nastal v roku 2021, čo môže byť spôsobené narušením dodávateľských reťazcov v dôsledku pandémie COVID-19. Naopak, v prípade exportu na Slovensko nastal nárast. Oživenie globálnej ekonomiky po pandémie COVID-19 mohlo spôsobiť zvýšený dopyt po juhokórejských produktoch na Slovensku, ako sú elektronika a autá. Okrem toho, v roku 2021 investovali juhokórejské firmy rekordné sumy do svojich firiem čo mohlo viesť k rastu exportu komponentov a materiálov pre potreby týchto firiem.

Tabuľka 14: Zahrančný obchod medzi Slovenskom a Južnou Kóreou za obdobie rokov 2013-2022 v mld. USD

Rok	Export		Import		Obchodná bilancia
	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	Hodnota v mld. USD	Miera medziročného rastu	
2022	2,85	0,4%	0,81	22%	2,04
2021	2,84	28,3%	0,66	-23,8%	2,17
2020	2,21	-4,5%	0,87	74,4%	1,34
2019	2,31	-14,9%	0,50	166,5%	1,81
2018	2,72	-1,9%	0,19	5,9%	2,53
2017	2,77	-5,2%	0,18	-19,2%	2,60
2016	2,93	-17,4%	0,22	-5,1%	2,71
2015	3,54	-17,6%	0,23	3,2%	3,31
2014	4,30	-2,5%	0,22	20%	4,07
2013	4,41	-4,7%	0,19	9,7%	4,22

Zdroj: vlastné spracovanie na základe údajov KITA, 2024

3.5.1 *Prekážky obchodu medzi Slovenskom a Južnou Kóreou*

V súčasnosti kórejské spoločnosti na Slovensku čelia problémom s nedostatkom pracovnej sily. Nedostatok domácich pracovníkov a prísna imigračná politika vytvárajú pre tieto spoločnosti zložitú situáciu, ktorá znižuje ich produktivitu a vyžaduje, aby sa v niektorých prípadoch museli vzdať plánovaných nových projektov. Tieto faktory vytvárajú obavy v súvislosti so schopnosťou kórejských spoločností udržať a rozvíjať svoje aktivity na slovenskom trhu (MZV SR, 2023). Súčasný stav infraštruktúry a nedostatok pracovnej sily sa javia ako hlavné prekážky pre budúci rozvoj hospodárskej spolupráce medzi Slovenskom a jeho zahraničnými partnermi, vrátane kórejských spoločností. S ohľadom na túto situáciu by Slovensko mohlo zvážiť liberalizáciu svojej imigračnej politiky s cieľom prilákať zahraničných pracovníkov a riešiť nedostatok pracovnej sily na trhu. Takýto krok by mohol poskytnúť potrebný impulz pre ďalší rozvoj ekonomiky a podporiť zahraničné investície a projekty, ktoré by inak mohli byť ohrozené nedostatkom dostatočného personálu (CEIAS, 2020).

V roku 2023 sa Slovensko v indexe vnímania korupcie Transparency International umiestnilo na 47. priečke, čo je horšie ako priemer EÚ. Táto pozícia poukazuje na pretrvávajúci problém korupcie, ktorý predstavuje značnú prekážku pre medzinárodné spoločnosti, ktoré sa snažia získať licencie požadované slovenskou vládou na podnikanie v krajine. Spoločnosti, ktoré sa zúčastnili prieskumu poukazujú na nízku transparentnosť byrokratických procesov a korupciu rozšírenú na súdoch, pri uzatváraní štátnych zmlúv a verejnom obstarávaní (Transparency International, 2024).

Slovenské investičné prostredie v porovnaní s ostatými krajinami V4 čelí niekoľkým nedostatkom a bariéram obchodu. Patria sem napríklad: zložitá a neaktuálne administratívne procesy, existencia jazykových bariér, či najnižšia diverzifikácia sofistikovaného priemyslu spomedzi krajín V4 pre budúce investície. Okrem toho, Slovensko výrazne zaostáva v kvalite univerzitného vzdelávania. Na základe medzinárodných hodnotení univerzít môžeme konštatovať, že slovenské univerzity zvyčajne veľmi zaostávajú za inými krajinami V4. V priemere sa okolo 6-8 českých, poľských či maďarských univerzít umiestni medzi 800 najlepšími, zatiaľ čo Slovensko má iba jednu univerzitu v tomto hodnotení. Ide o faktor, ktorý znižuje kvalitu ľudského kapitálu z pohľadu Južnej Kórey. Tento jav zároveň zdôrazňuje absenciu sofistikovaných priemyselných odvetví, čo potenciálne môže ovplyvniť budúce investičné rozhodnutia. Obmedzenia v príťažlivosti pre vysoko sofistikované investície, ako sú výskumné a vývojové centrá môžu mať negatívny dopad na slovenské

investičné prostredie. Príkladom toho je aj rozhodnutie spoločnosti Samsung Electronics neotvárať svoje výskumné centrá na Slovensku, ale radšej v Poľsku, Maďarsku a Českej republike (MZV SR, 2023).

Na druhej strane export do Južnej Kórey je stále pomerne nízky. Obchodná bilancia je z pohľadu Slovenska dlhodobo pasívna. Slovenskí exportéri čelia viacerým prekážkam pri vstupe na juhokórejský trh, ktorý má komplexný systém regulácií a technických štandardov, ktoré je pre slovenské firmy náročné splniť. Najzásadnejšou bariérou je dominancia čäbolov, konglomerátov, ktoré kontrolujú domáci vysoko konkurencieschopný trh. Ďalšou prekážkou je potreba využitia miestneho obchodného zástupcu alebo distribučnej spoločnosti. V Južnej Kórei je pre dovoz a predaj produktov na trhu potrebná licencia alebo certifikácia od kórejských úradov. Žiadna slovenská firma nemá odchodné zastúpenie v Kórei a nedisponuje ani obchodnou licenciou (MZV SR, 2023).

Colné procedúry v Kórei sa podobajú tým v ostatných krajinách OECD. Avšak, v Kórei existuje rozsiahle spektrum vykonávacích predpisov nižšej úrovne, ktoré do značnej miery komplikujú a predražujú dovoz určitých druhov tovaru. Napriek odstráneniu mnohých prekážok v rámci Dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou existujú stále isté problémy. Všetky komodity okrem ryže sa môžu voľne dovážať ale pre komodity ako sú farmaceutické produkty, zdravotnícke pomôcky, automobily, chemikálie a kozmetika platia osobitné registrácie a dovozné opatrenia. Špeciálne licencie sú potrebné aj pre dovoz zbraní. Doteraz boli netarifné prekážky pri dovoze do Kórey väčšími prekážkami než samotné poplatky a clá. Dovozca je v súlade s colnými predpismi povinný zaistiť označenie pôvodu tovaru u hotových výrobkov, pričom nesplnenie tejto povinnosti môže byť sankcionované pokutou do výšky 30 000 USD alebo väzením až na dobu troch rokov. Význam pravidiel určovania pôvodu tovaru v Kórei je dôležitý z dôvodu blízkosti trhov s nízkymi výrobnými nákladmi a nedostatočnej ochrany duševného vlastníctva v niektorých krajinách, čo si vyžaduje zvýšenú pozornosť pri obchodovaní s tovarom v rámci kórejského trhu. Niektoré tovary je zakázané dovážať do Južnej Kórey. Patria sem: publikácie, knihy a filmy, ktoré ohrozujú ústavný poriadok a národnú bezpečnosť, predmety obsahujúce tajné informácie vlády alebo slúžiace na výzvedné účely, falošné mince, cenné papiere a bankovky (MZV SR, 2023). Okrem obchodných aspektov sú prekážkami aj praktické aspekty, ako sú dopravné možnosti, colné a vízové požiadavky, ktoré môžu mať vplyv na plynulosť obchodných operácií medzi Slovenskom a Kóreou.

3.6 Diskusia

Južná Kórea je príkladom výnimočného hospodárskeho úspechu. Z krajiny zničenej vojnou sa dokázala transformovať na technologického lídra a jednu z najdynamickejších ekonomík sveta. V prvej kapitole sme sa venovali výzvam, ktorým čelila na svojej ceste k prosperite a faktorom, ktoré ju sformovali do súčasnej podoby. Kórejská história, poznačená konfucianizmom, japonskou okupáciou a Kórejskou vojnou, výrazne ovplyvnila jej dnešnú podobu. Avšak súčasnou výzvou číslo jedna je starnutie populácie a nízka pôrodnosť. Tieto demografické trendy predstavujú pre Južnú Kóreu značnú výzvu, s potenciálne negatívnymi dôsledkami na ekonomiku krajiny. Rozvoj kórejskej ekonomiky výrazne ovplyvnili čäboly – rodinné konglomeráty podporované vládou. Ich exportne orientovaná výroba a investície do výskumu a vývoja boli hnacou silou hospodárskeho rastu. Dominancia čäbolov však vzbudzuje aj kontroverzie ohľadom ich vplyvu na politiku a hospodársku súťaž. Jedným z čiastkových cieľov práce je skúmať vývoj základných makroekonomických ukazovateľov Južnej Kórey. Na základe hodnotenia vybraných makroekonomických ukazovateľov, môžeme demonštrovať, že juhokórejská ekonomika je stabilná, dynamická a rastie. Dlhodobý rast HDP radí Južnú Kóreu medzi najvýznamnejšie ekonomiky Ázie a sveta. Schopnosť adaptovať sa na meniace sa podmienky a prekonávať výzvy, ako pandémie COVID-19 a globálne tlaky, poukazuje na odolnosť a dynamiku rastu HDP. Aj napriek výkyvom v rokoch 2020 a 2022 HDP preukázal stabilný rast. Krajina preukázala odolnosť aj voči inflačným tlakom, s výnimkou roka 2022, kedy inflácia prudko vzrástla v dôsledku rastu cien komodít. Nízka je aj miera nezamestnanosti s výnimkou roka 2020. Nárast nezamestnanosti v roku 2020, ovplyvnený dopadmi pandémie, neproporčne postihol ženy, čo poukazuje na potrebu riešenia nerovnosti príležitostí na trhu práce.

Juhokórejská ekonomika prešla za krátke obdobie dramatickou transformáciou z poľnohospodárskej krajiny na vyspelú postindustriálnu spoločnosť s dominantným sektorom služieb. Priemysel, hoci sa jeho podiel na HDP a zamestnanosti znižuje, stále hrá dôležitú úlohu vďaka silným odvetviam ako automobilový, elektronický a lodiarsky. Vláda zohrala kľúčovú úlohu v rozvoji týchto odvetví, a to prostredníctvom protekcionizmu, investícií do výskumu a vývoja a podpory čäbolov. V závere prvej kapitoly môžeme zhodnotiť, že Južná Kórea je inšpiratívnym príkladom vyspelej ekonomiky. Avšak na udržanie dynamickej ekonomiky musí úspešne čeliť viacerým novým výzvam. Medzi tie vnútorné patrí starnutie populácie, nízka pôrodnosť, kontrola zo strany čäbolov, ako aj korupcia a mnohé iné

vonkajšie vplyvy. Vláda bude musieť nájsť účinné riešenia, aby udržala aj naďalej významnú pozíciu Južnej Kórey v svetovej ekonomike.

Druhá kapitola predstavuje metodologický rámec práce a zadefinovanie hlavného, ako aj čiastkových cieľov práce.

V tretej kapitole prezentujeme výsledky práce. Hlavným cieľom práce je hodnotiť postavenie Južnej Kórey v medzinárodnom obchode a to prostredníctvom čiastkových cieľov ako je analýza komoditnej a teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu. Južná Kórea je silne exportne orientovaná ekonomika s pozitívnou obchodnou bilanciou, s výnimkou roku 2022. Väčšina exportu smeruje do ázijských krajín, pričom Čína je najväčším partnerom. Dôležitými partnermi sú aj Spojené štáty, Austrália a Mexiko. V oblasti importu sú hlavnými partnermi Južnej Kórey Čína, Japonsko a USA. Vzhľadom na závislosť od dovozu fosílnych palív sú strategicky dôležitými partnermi aj krajiny ako Indonézia, Katar, Saudská Arábia a Austrália. Vysoká závislosť od dovozu fosílnych palív predstavuje riziko zraniteľnosti voči výkyvom cien na svetových trhoch. Ďalším čiastkovým cieľom práce je hodnotiť vývoj obchodných vzťahov zahraničnoobchodnej politiky Južnej Kórey. Dôležitým nástrojom juhokórejskej obchodnej politiky sú dohody o voľnom obchode. V práci sme sa zamerali na hodnotenie dohôd, ktoré Kórea uzavrela so svojimi najvýznamnejšími partnermi, medzi ktorých patrí EÚ, Čína, USA, Vietnam a Austrália. Z analýzy dát vzájomného obchodu sa ukázalo, že dohody boli pre Južnú Kóreu prospešné, nakoľko viedli k nárastu obchodu a investícií a posilnili jej pozíciu v globálnej ekonomike.

Posledným stanoveným cieľom našej práce je hodnotiť vývoj obchodných a investičných vzťahov Južnej Kórey so Slovenskou republikou. Obchodná bilancia medzi Slovenskom a Južnou Kóreou je z pohľadu Slovenska dlhodobo pasívna, ale trend rastu importu zo Slovenska je badateľný. Pasívna bilancia má riziká v podobe závislosti od kórejského trhu a fluktuácie cien komodít, ale aj benefity v podobe kórejských investícií a tvorby pracovných miest. Dôležitá je diverzifikácia štruktúry slovenského exportu a zameranie sa na produkty s vysokou pridanou hodnotou. Na základe poznatkov prezentovaných v tretej kapitole môžeme konštatovať, že Južná Kórea je významným hráčom v medzinárodnom obchode a jej obchodná politika je efektívna. Obchodné a investičné vzťahy medzi Južnou Kóreou a Slovenskou republikou majú potenciál rásť, avšak je potrebná diverzifikácia slovenského exportu a podpora vlády Slovenskej republiky pri snahe o prienik slovenských exportérov na kórejský trh.

Záver

Bakalárska práca sa venovala hodnoteniu postavenia Južnej Kórey v medzinárodnom obchode, vývoju zahraničného obchodu z pohľadu komoditného ako aj teritoriálneho a vývoju obchodných a investičných vzťahov so Slovenskou republikou. V tejto časti bakalárskej práce nadväzujeme na ciele stanovené v úvode a reflektujeme zistenia a analýzy predstavené v jednotlivých častiach práce.

Hodnotenie medzinárodného postavenia z pohľadu zahraničného obchodu ukázalo, že Južná Kórea má silne exportne orientovanú ekonomiku s prevažne pozitívnou obchodnou bilanciou, ktorá je znakom silnej a stabilnej ekonomiky s konkurencieschopnými odvetviami. Export zohráva kľúčovú úlohu v hospodárskom raste Kórey a posilňuje jej postavenie na globálnej scéne. Spracované údaje poukazujú na to, že Južná Kórea vykazuje vysokú závislosť od dovozu fosílnych palív, čo ju robí zraniteľnou voči zmenám svetových cien týchto komodít. V rámci teritoriálnej štruktúry sme preukázali, že Južná Kórea má významné obchodné väzby predovšetkým v ázijskom regióne, s Čínou a Japonskom ako hlavnými obchodnými partnermi. V Európe je Nemecko významným obchodným partnerom. Taktiež sme identifikovali, že k popredným exportným komoditám patria polovodiče, automobily a ropné oleje.

Dohody o voľnom obchode sa ukázali ako dôležitý nástroj juhokórejskej zahranično-obchodnej politiky, diverzifikujú obchod a posilňujú export. Južná Kórea má platných 21 dohôd o voľnom obchode s 59 krajinami. V kontexte tejto práce sme analyzovali dohody s najvýznamnejšími obchodnými partnermi, ako sú Európska únia, Čína, Spojené štáty, Austrália a Vietnam. Naše zistenia poukazujú na to, že tieto dohody výrazne prispeli k zvýšeniu objemu obchodu a investícií, čo sa prejavilo v raste ekonomiky Južnej Kórey a tvorbe pracovných miest v krajine.

V súvislosti s obchodom medzi Slovenskom a Južnou Kóreou sme zistili, že obchodná bilancia je z pohľadu Slovenska dlhodobo pasívna, avšak s rastúcim trendom vývozu zo Slovenska do Kórey. Pasívna bilancia prináša riziká, ale aj benefity v podobe kórejských investícií a tvorby pracovných miest. Napriek tomu, že existujú prekážky v obchode medzi týmito krajinami, dohoda o voľnom obchode medzi EÚ a Južnou Kóreou pomohla zjednodušiť colné procedúry a znižovať clá, čo prispieva k rastu exportu zo Slovenska do Južnej Kórey.

V práci sme dospeli k záveru, že Južná Kórea má silné postavenie v medzinárodnom obchode. Jej exportná sila, diverzifikované obchodné vzťahy a dohody o voľnom obchode z nej robia významného hráča na globálnej scéne. Napriek existujúcim výzvam má Kórea dobré predpoklady na udržanie a posilnenie svojho postavenia v medzinárodnom obchode v budúcnosti. Celkovo môžeme konštatovať, že bakalárska práca úspešne dosiahla svoj cieľ zhodnotiť medzinárodné postavenie Južnej Kórey a analyzovať vývoj jej obchodných vzťahov s najdôležitejšími partnermi v rámci zahraničnoobchodnej politiky. Taktiež poskytla relevantné poznatky o obchodných väzbách medzi Slovenskom a Južnou Kóreou a identifikovala možnosti na zlepšenie obchodných vzťahov medzi týmito krajinami. Práca prináša komplexný a ucelený prehľad o medzinárodnom postavení Južnej Kórey a jej obchodných vzťahoch. Môže poskytnúť užitočné informácie pre firmy a inštitúcie, ktoré sa angažujú v obchode medzi Slovenskom a Južnou Kóreou.

Zoznam použitej literatúry

AKARSU, Mahmut Zeki. Chaebol System. In *International Journal Of Afro-Eurasian Research* [online]. 2021, roč. 6, č. 12, s. 14 [cit. 20.12.2023]. E-ISSN 2602-215X.

Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/354729484_Chaebol_System

AUSTRALIAN GOVERNMENT DEPARTMENT OF FOREIGN AFFAIRS AND TRADE. *Korea–Australia Free Trade Agreement* [online]. [cit. 10.1.2024]. Dostupné na:

<https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/kafta/korea-australia-fta>

BANK OF KOREA. *2013 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2014. 181 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=FILE_201803300854091631.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201406

BANK OF KOREA. *2014 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2015. 173 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=FILE_201803300854293941.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201506

BANK OF KOREA. *2015 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2016. 167 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=FILE_201803300854523001.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201606

BANK OF KOREA. *2016 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2017. 162 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

<https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=201806190415183150.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201806>

BANK OF KOREA. *2017 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2018. 160 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

<https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=201806290919186840.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201806>

BANK OF KOREA. *2018 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2019. 165 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na:

<https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=201906270429586970.pdf&rs=/webview/result/E0000740/201906>

BANK OF KOREA. *2019 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2020. 163 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na: <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202006260236274630.pdf&rs=/webview/result/E0000740/202006>

BANK OF KOREA. *2020 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2021. 179 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na: <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202107050426060800.pdf&rs=/webview/result/E0000740/202107>

BANK OF KOREA. *2021 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2022. 174 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na: <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202207110114561220.pdf&rs=/webview/result/E0000740/202207>

BANK OF KOREA. *2022 Annual Report* [online]. Soul: Bank of Korea, 2023. 174 s. [cit. 24.11.2023]. ISSN 0067-3706. Dostupné na: <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202307170118492920.pdf&rs=/webview/result/E0000740/202307>

CLARK, Donald N. *Culture and Customs of Korea* [online]. Londýn: Greenwood Press, 2000. 204s. [cit. 20.12.2023]. ISBN 0-313-30456-4. Dostupné na: https://www.academia.edu/30813512/_Donald_N_Clark_Culture_and_Customs_of_Korea_Cu_Book4You

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *U.S.-South Korea (KORUS) FTA and Bilateral Trade Relations* [online]. 2023. [cit. 10.1.2024]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/row/IF10733.pdf>

DAYTON, Leigh. *How South Korea made itself a global innovation leader* [online]. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: <https://www.nature.com/articles/d41586-020-01466-7>

DELEGATION OF THE EUROPEAN UNION TO THE REPUBLIC OF KOREA. *2023 EU – Korea Trade and Investment Relations* [online]. Seoul: 2023. [cit. 10.2.2024]. Dostupné na: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/2023%20EU-Korea%20Fact%20file%20%28English%29_0.pdf

DYNAN, Karen - FUNK KIRKEGAARD, Jacob – STANSBURY, Anna. *Why Gender Disparities Persist in South Korea's Labor Market* [online]. Washington, D.C.: Peterson Institute for International Economics, 2022. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:

<https://www.piie.com/sites/default/files/documents/wp22-11.pdf>

DYVIK, H. Einar. *Leading export countries worldwide in 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:

<https://www.statista.com/statistics/264623/leading-export-countries-worldwide/>

EUROSTAT. *EU trade in goods with South Korea, 2011-2021* [online]. Luxembursko: Eurostat, 2022. [cit. 10.2.2024]. Dostupné na:

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:EU trade in goods with South Korea, 2011-2021.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:EU_trade_in_goods_with_South_Korea,_2011-2021.png)

FLYNN, Jack. *The 10 Largest Smartphone Companies in the World* [online]. [cit.

15.2.2024]. Dostupné na: <https://www.zippia.com/advice/largest-smartphone-companies/>

GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF KOREA - KOREA.NET. *International Relations* [online]. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na:

<https://www.korea.net/Government/Constitution-and-Government/International-Relations>

GREEN, Andrew E. South Korea's Automobile Industry: Development and Prospects. In *Asian Survey* [online]. Kalifornia: University of California Press, 1992, roč. 32, č. 5, s.

411–428. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: [https://www.jstor.org/stable/2644974?read-](https://www.jstor.org/stable/2644974?read-now=1&seq=12#page_scan_tab_contents)

[now=1&seq=12#page_scan_tab_contents](https://www.jstor.org/stable/2644974?read-now=1&seq=12#page_scan_tab_contents)

INTERNATIONAL MONETARY FUND (IMF). *Republic of Korea* [online]. Washington,

D.C. [cit. 15.3.2024]. Dostupné na: <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/KOR>

INVEST KOREA. *Korean Shipbuilding and Marine Industries Finding Opportunities in Environmental Regulations to Take a Leap Forward* [online]. [cit. 12.2.2024]. Dostupné

na: <https://www.investkorea.org/ik-en/cntnts/i-320/web.do>

INVEST KOREA. *World's No. 1 Memory Semiconductor Producer No. 2 Semiconductor Producer* [online]. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: [https://www.investkorea.org/ik-](https://www.investkorea.org/ik-en/cntnts/i-312/web.do)

[en/cntnts/i-312/web.do](https://www.investkorea.org/ik-en/cntnts/i-312/web.do)

- IYENAGA, Toyokichi. Japan's Annexation of Korea. In *Journal of Race Development* [online]. Massachusetts: 1912, roč. 3, č. 2, s. 201-223 [cit. 12.1.2024]. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/pdf/29737953.pdf?refreqid=fastly-default%3A6e4d80b6ca47970426a73fe3a1007428&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv%2Fcontrol&origin=&initiator=search-results&acceptTC=1
- JOCHHEIM, Ulrich. *The political system of the Republic of Korea* [online]. Brusel: European Parliamentary Research Service, 2022. 10s. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733582/EPRS_BRI\(2022\)733582_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733582/EPRS_BRI(2022)733582_EN.pdf)
- KANG, Minji. *Amidst Gender Gaps in South Korea's Labor Market: The Motherhood Trap* [online]. Soul: Seoul National University, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://ctms.or.kr/en/blog/editorial-amidst-gender-gaps-in-south-koreas-labor-market-the-motherhood-trap>
- KARAMOVA, Yuliya YurISOVNA - ALIKBEROVA, Alfiya RafISOVNA. Agreements Signed by Korea in the XIX Century. In *Journal of Politics and Law* [online]. Richmond Hill: Canadian Center of Science and Education, 2019, roč. 12, č. 5, s. 75-78 [cit. 12.1.2024]. ISSN 1913-9047. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/335562901_Agreements_Signed_by_Korea_in_the_XIX_Century
- KIM, Jiyeon. The Impact of COVID-19 on Female Employment. In *KDI Journal of Economic Policy* [online]. Soul: Korea Development Institute, 2021, 20 s. [cit. 24.11.2023]. E-ISBN 979-11-5932-696-7. Dostupné na: https://www.kdi.re.kr/eng/research/reportView?pub_no=17433
- KIM, Soo. *Toto je Kórea*. 1. vyd. Bratislava: IKAR, a.s., 2020. 223 s. ISBN 978-80-551-7611-6.
- KOREA CUSTOMS SERVICE. *FTA Trend in Korea* [online]. Daejeon: Ministry of Economy and Finance of the Republic of Korea, 2023. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: <https://www.customs.go.kr/engportal/cm/cntnts/cntntsView.do?mi=7304&cntntsId=2329>

KOREA INTERNATIONAL TRADE ASSOCIATION (KITA) [online]. Seoul. [cit. 15.3.2024]. Dostupné na: <https://www.kita.org/>

KOREAN RURAL ECONOMIC INSTITUTE. *Agriculture in Korea 2020* [online]. Seoul: KREI. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: <https://www.krei.re.kr/eng/contents.do?key=358>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2013* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2013. 4 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=63c34b6b2752a64ade7a5b5be63270348092b44dbfd1e56dce33f534d85f9058&rs=/synap/preview/board/11732/>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2014* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2014. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=873ba8e0acbe183b448ad875d8b7868c82761db50267effc09ccf5ee59584150&rs=/synap/preview/board/11732/>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2015* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2016. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=bea2db6d4933552cb18dc137e9cba475f5a8980398f81dfe51f09a34ecd41cd1&rs=/synap/preview/board/11732/>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2016* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2016. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=5da332168fb28de65818c7bd739a7b065c389985735264d4c15ea54fd33f523f&rs=/synap/preview/board/11732/>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2017* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2018. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=ee117c97ec26f2aa76355b343bdcaa5fc04cc511df3896ecfcd3497378648c13&rs=/synap/preview/board/11732/>

KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2018* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2019. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=aac063e4bad94506696ad99929b9292f3070e75fd468686355d06b2fc4c0138&rs=/synap/preview/board/11732/>

- KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2019* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2020. 3 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:
<https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=77792d220729837d45254e7fa3bb82e551f087db3966b30373148669a34ba3bc&rs=/synap/preview/board/11732/>
- KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2020* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2021. 5 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:
<https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=da16f29e84b9dadcbda0e0a4cf62a30008641b8a44aed99d2c04832acd471714&rs=/synap/preview/board/11732/>
- KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2021* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2022. 5 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:
<https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=a324432ecbf2c81855de1719ccc6ee3aec15828b9e019ea1e9e41cb4939fc674&rs=/synap/preview/board/11732/>
- KOSTAT. *Economically Active Population Survey in December 2022* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2023. 5 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:
<https://www.kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=1f808619b719b5ebfe16b872bb1e4c4503a867991f9c292efe66419d6cfcca86&rs=/synap/preview/board/11732/>
- KOSTAT. *Press release – 2022 Population and Housing Census* [online]. Daejeon: KOSTAT, 2023. 9s. [cit. 2.1.2024]. Dostupné na:
<https://kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=a9b6cd8232b8918796376c9baec61a15f8086901037097bce5e4f76e47154ae0&rs=/synap/preview/board/11747/>
- LEE, Dong-Ok, et al. The Korean Automobile Industry: Challenges and Strategies in the Global Market. In *Journal of International Marketing* [online]. Kalifornia: Sage Publications, Inc., 1996, roč. 4, č. 4, s. 85–96. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na:
https://www.jstor.org/stable/25048673?searchText=&searchUri=&ab_segments=&searchKey=&refreqid=fastly-default%3A1a532ad587e8a9435720a4bb6ba60b6d
- LEE, Phil-Sang. *Economic Crisis and Chaebol Reform in Korea* [online]. New York: APEC Study Center, 2000. 20 s. [cit. 20.12.2023]. Dostupné na:
https://business.columbia.edu/sites/default/files-efs/imce-uploads/PFS/APEC_New/PSLee.PDF

MINISTRY OF COMMERCE OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. *China-Korea Free Trade Agreement* [online]. [cit. 10.2.2024]. Dostupné na:

<http://fta.mofcom.gov.cn/topic/enkorea.shtml>

MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS OF THE REPUBLIC OF KOREA. A History of Korea: The Understanding Korea Series. In *Understanding Korea Series* [online]. Seongnam: The Academy of Korean Studies, 2019, č. 10, 146 s. [cit. 12.1.2024]. ISBN 979-11-5866-604-0 03910. Dostupné na:

http://contents.history.go.kr/resources/common/pdf/A%20History%20of%20Korea_The%20Understanding%20Korea%20Series.pdf#page=110

MINISTRY OF EMPLOYMENT AND LABOR OF THE REPUBLIC OF KOREA.

Employment Policy [online]. Sejong: Ministry of Employment and Labor Of the Republic of Korea, 2021. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:

<https://www.moel.go.kr/english/policy/employment.do>

MINISTRY OF LAND, INFRASTRUCTURE AND TRANSPORT OF THE REPUBLIC OF KOREA. *National Atlas of Korea* [online]. Suwon: National Geographic Information Institute. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: http://nationalatlas.ngii.go.kr/pages/page_1159.php

MINISTRY OF TRADE, INDUSTRY AND ENERGY OF THE REPUBLIC OF KOREA [online]. Sejong: Ministry of Trade, Industry and Energy of the Republic of Korea. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://english.motie.go.kr/>

OECD. *Gender differences in employment* [online]. Paříž: OECD, 2022. 8 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:

https://www.oecd.org/els/soc/LMF_1_6_Gender_differences_in_employment_outcomes.pdf

OECD. Hours worked [online]. Paříž: OECD, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na:

<https://data.oecd.org/emp/hours-worked.htm>

OECD. Peer Review of the Korean Shipbuilding Industry and Related Government Policies [online]. Paříž: OECD, 2022. 64 s. [cit. 3.3.2023]. Dostupné na:

[https://one.oecd.org/document/c/wp6\(2014\)10/final/en/pdf](https://one.oecd.org/document/c/wp6(2014)10/final/en/pdf)

O'NEILL, Aaron. *Countries with the largest gross domestic product (GDP) 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/268173/countries-with-the-largest-gross-domestic-product-gdp/>

O'NEILL, Aaron. *Employment by economic sector in South Korea 2021* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2024. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/604702/employment-by-economic-sector-in-south-korea/>

O'NEILL, Aaron. *Leading import countries worldwide in 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/268184/leading-import-countries-worldwide/>

O'NEILL, Aaron. *South Korea: Export of goods from 2012 to 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/263655/export-of-goods-from-south-korea/>

PARK, Sunghoon. *South Korea and the European Union* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2020. [cit. 10.2.2024]. Dostupné na: <https://oxfordre.com/politics/display/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1122>

PATERSON, Bill. *South Korea's demand for critical minerals* [online]. Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2024. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: <https://www.aspistrategist.org.au/south-koreas-demand-for-critical-minerals/>

PERMANENT DELEGATION OF THE REPUBLIC OF KOREA TO THE OECD. *Korea and the OECD: 25 years and beyond* [online]. Paríž: OECD, 2021. 310 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=1113_1113250-qswshuy2u8&title=Korea-and-the-OECD-25-Years-and-Beyond

SANTANDER TRADE. *Economic and political outline South Korea* [online]. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/south-korea/economic-political-outline>

SCHOTT, Jeffrey J. – JUNG, Euijin. *South Korea–China FTA falls short on reform* [online]. [cit. 10.1.2024]. Dostupné na: <https://eastasiaforum.org/2016/05/29/south-korea-china-fta-falls-short-on-reform/>

SCHOTT, Jeffrey J. et al. *An Assessment of the Korea China Free Trade Agreement* [online]. Washington, D.C.: Peterson Institute for International Economics, 2022. [cit. 10.2.2024]. Dostupné na: <https://www.piie.com/sites/default/files/publications/pb/pb15-24.pdf>

SLEZIAK, Tomasz. The Role of Confucianism in Contemporary South Korean Society. In: *ResearchGate* [online]. Londýn: SOAS, University of London, 2013. s. 27-46 [cit. 12.1.2024]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/272389562_The_Role_of_Confucianism_in_Contemporary_South_Korean_Society

STATISTA RESEARCH DEPARTMENT. *Largest shipbuilding nations based on gross tonnage 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: https://www.statista.com/statistics/263895/shipbuilding-nations-worldwide-by-cgt/?fbclid=IwAR2qH8wROE_YcN0XhbkY-EzKcQZQnVCsRqBNr-NAPjkxllkMMI-ENaVNJBYo

STATISTA RESEARCH DEPARTMENT. *Leading car manufacturing countries worldwide 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/584968/leading-car-manufacturing-countries-worldwide/>

ŠIMALČÍK, Matej et al. *Slovakia and the democracies of Northeast Asia* [online]. Bratislava: Central European Institute of Asian Studies, 2020. 52 s. [cit. 10.1.2024]. ISBN 978-80-973816-7-7. Dostupné na: https://ceias.eu/wp-content/uploads/2020/12/POLICY-PAPER_MZV_2020.pdf?fbclid=IwAR0Oj5idgQJeVWkhKG5ZPzi7u8Ge_pINWoos_FsW_GmS1rWzFD2Vsewem9MQ

THE MINISTRY OF PLANNING AND INVESTMENT OF VIETNAM. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: <https://www.mpi.gov.vn/en/Pages/2022/The-Ministry-of-Planning-and-Investment-commits-to-630424.aspx>

THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. *South Korea profile* [online]. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: <https://oec.world/en/profile/country/kor>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Slovakia* [online]. [cit. 10.3.2024]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/countries/slovakia>

UNITED STATES TRADE REPRESENTATIVE. *U.S. - Korea Free Trade Agreement* [online]. [cit. 10.1.2024]. Dostupné na: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta>

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V SOULU. *Souhrnná teritoriální informace - Korejská republika* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2023/05/15/korejska%20republika-souhrnna-teritorialni-informace-2023-044206813.pdf>

VELVYSLANECTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY V SOULE. *Kórejská republika - ekonomické informácie o teritóriu 2023* [online]. Soul: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, 2023. 27 s. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://mzv.sk/web/soul/business-support>

WORLD BANK. *GDP (current US\$) - Korea, Rep.* [online]. Washington D.C. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=KR>

WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION. *Republic of Korea – report* [online]. Ženeva: WIPO, 2022. 14 s. [cit. 12.2.2024]. Dostupné na: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/kr.pdf

YOON, L. *Exports and imports of goods and services as percentage of gross domestic product (GDP) in South Korea from 1970 to 2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 24.11.2023]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1323019/south-korea-exports-and-imports-as-percentage-of-gdp/>

YOON, L. *Samsung Group's annual revenue as a share of GDP South Korea 2017-2022* [online]. Hamburg: Ströer Media, 2023. [cit. 1.3.2024]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1314374/south-korea-samsung-groups-revenue-as-a-share-of-gdp/>